

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 4 КВІТНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 14 VOL. CX FRIDAY, APRIL 4, 2003 No. 14

Посилюються воєнні дії в Іраку

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Перші дні другого тижня воєнних дій в Іраку 26-27 березня позначилися посиленими нападами іракців на постачальні військові колони коаліції, американською військовою активністю на півночі Іраку, виступом іракського міністра оборони Султана Гашіма Ахмеда, Президента Джорджа Буша та прем'єр-міністра Великобританії Тоні Блейра в Кемп-Дейвиді, можливістю існування зброї масового знищення та розбіжностями розвідувальних інформацій щодо іракських нерегулярних військових формувань і їхнього способу підпільної боротьби.

Як повідомлялося раніше, наступ коаліційних військ на Ірак розпочато 19 березня. Упродовж 27-28 березня вояки американської морської піхоти, котрих завданням є оборона військових колон постачання, постійно мусіли оборонятися від ворожих обстрілів, що значно сповільнювало марш на Багдад. Крім того, на сильний опір війська коаліції натрапили довкруги міст Базри, Насірі та Наджафи. На півночі Іраку після сильного бомбардування іракські оборонці залишили місто Хамшамал і його зайняли курдські партизани, забезпечуючи американцям важливу стратегічну фронтову лінію на шляху до міста Кіркуку, багатого на нафту. Згодом парашутисти 173-ої повітряної бригади США зайняли оборонні позиції. Ракетне бомбардування Багдаду не припинялося. Тим часом Президент Дж. Буш і прем'єр-міністер Великобританії Тоні Блейр виступили на спільній пресконференції у Кемп-Дейвиді після нарад і запевнили, що війська коаліції переможуть, хоч війна може тривати ще довго і вимагатиме відваги і жертв.

Вночі 29 березня у Кувейті іракська ракета потрапила у крамничний базар, але жертв не було. У Вашінгтоні Доналд Рамсфелд, секретар Департаменту оборони перестерігав Сирію та Іран, щоб не включалися в іракський конфлікт. Сирію – за доставу російських приладів нічного бачення, а Іран – за можливий дозвіл кільком сотням іракських бійців, вишколюваних в Ірані, перейти через кордон до Іраку. Того ж дня стався перший самогубний напад на американських вояків в Іраку. На військовому контрольному пункті поблизу іракського міста Наджаф зупинилось таксі, за кермом якого перебував цивільний. Таксі вибухнуло, коли до машини наблизились американські вояки –четверо з них загинули. Іракці заявили, що смертник був молодшим офіцером іракської армії. Віце-президент Іраку Таха Ясін Рамадан заявив, що американським військам слід очікувати нових подібних нападів. Влада Іраку стверджує, що вже прибуло з усіх усюдів арабського світу майже 6,000 смертників, готових вмирати в обороні Іраку, хоча немає підстав вважати це число правдивим. Після кількох затримок з тих чи інших причин, до порту в Ум Каср, що є під контролею вояків Великобританії, причалив англійський корабель „Сір Галагад" з гуманітарною допомогою, почалося вивантаження харчів, води та ліків. У близькій місцевості Сафван на другий транспорт гуманітарної допомоги, присланий Організацією кувайтського Червоного Півмісяця, накинулися юрба, ство-

(Закінчення на стор. 4)

Віктор Ющенко - єдиний кандидат у президенти від „Нашої України"

Провідник політичного бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко виступає на форумі у Києві 29 березня. *Фото УНІАН*

КИЇВ. – Віктор Ющенко офіційно розпочав змагання за президентське крісло. Про це було заявлено на форумі „Нашої України", який відбувся 29 березня. На форум „Нашої України" прибуло 1680 учасників і гостей, представників 52 партій і 118 громадських організацій. Петро Порошенко у своєму виступі під бурхливі оплески назвав В. Ющенка єдиним кандидатом від демократичних сил на президентських виборах, але відразу застеріг „нашоукраїнців" від упевнености в тому, що саме В. Ющенко стане президентом. Сам же В. Ющенко у виступі на форумі заявив про створення нової суспільно-політичної сили, що може стати базою для створення потужної партії європейського зразка, котра покликана захистити інтереси особистости, родини й українського суспільства. В ющенківській формулі нової політичної сили – чотири основних пункти.

Першим з них він назвав те, що за минулі десять років у суспільстві відбулося чимало політичних скандалів, але влада не спромоглася на політичний діялог з суспільством, яке прагне до політичної чистоти, до моральної політики.

По-друге, політична мета нової суспільно-політичної сили – змінити правлячий режим і створити такий політичний механізм, який не дозволить узурпувати владу. Необхідно змінити систему, при якій можлива цензура, тиск на ЗМІ. По-третє, невизначеність зовнішньополітичного курсу нинішньої влади послаблює Україну, і не відповідає її національним інтересам. Треба вивести Україну на передові рубежі зовнішньої політики.

У четвертому пункті стоїть консолідація політичних сил, потреба визначити спільні інтереси й завдання. „Наша Україна" не має стратегічних розбіжностей з бльоком Юлії Тимошенко, її погляди на завдання соціяльного захисту суспільства частково збігаються з Соціялістичною партією України (це частково стосується і Комуністичної партії України). Для створення нової суспільно-політичної сили буде зібрана робоча група, і вже до осені плянується виробити необхідні позиції.

За матеріялами ЗМІ

Батальйон у Кувейті, „бої" в Києві

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Як уже повідомлялося (див „Свободу", ч. 13), згідно з рішенням Президента Л. Кучми, схваленим Верховною Радою 20 березня, до Кувейту низкою повітряних летів, починаючи від 22 березня, прибув український батальйон хемічного захисту – для допомоги населенню у випадку застосування іракським режимом зброї масового знищення. В складі батальйону – 532 військовиків. За це рішення проголосували 253 депутати з 401 у сесійній залі парляменту. Проти висловилися члени фракцій комуністів, соціялістів, бльоку Юлії Тимошенко, що не тільки створило атмосферу гострого протистояння, але й породило не узгоджені з реальністю інтерпретації. Ліві сили використовують цю ситуацію, щоб підігріти антиамериканські настрої, успадковані значною частиною суспільства від радянської системи. Коли влада України поступається національними інтересами перед Росією, то ліві мовчать, коли ж міжнародні умови вимагають від кожної країни зробити вибір у розділеному іракською війною світі, то відрядження батальйону до Кувейту комуністи, соціялісти і навіть такі виразно праві політики, як Степан Хмара, демагогічно засуджують, бо Україна, бач, поступається своїми національними інтересами перед Америкою.

Міністер закордонних справ України Анатолій Зленко у спеціяльній заяві від 25 березня (див. стор. 5-ту сьогоднішнього числа „Свободи") з приводу війни в Іраку і відрядження українського батальону до Кувейту прояснює офіційну позицію України, одначе, на жаль, тільки якоюсь мірою. Не викликає найменших сумнівів, що українські вояки прибули до Кувейту, як стверджує міністер А. Зленко, „з виключно мирною місією. З місією рятувати життя, а не брати участь у бойових діях". Тим часом само собою виникає логічне запитання: як діятиме український батальйон, якщо він буде потрібний, у таких самих мирних цілях, на території Іраку? І тут від офіційного Києва чомусь годі дочекатися ясної і однозначної відповіді. Таке враження,

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Міністерство оборони України – проти скорочення збройних сил

КИЇВ. – Міністерство оборони України виступає проти непродуманого зменшення чисельности українських збройних сил. Про це заявив 31 березня перший заступник начальника Генерального штабу Микола Пальчук, який не підтвердив і не спростував інформацію про наміри влади майже вдвічі зменшити кількість військовослужбовців. Тижневик „Дзеркало тижня", який оприлюднив дані, не зміг знайти офіційних коментарів з цього приводу. Як стверджує М. Пальчук, тепер військове відомство проводить оборонний огляд, який визначить оптимальну чисельність армії та врахує фінансові можливості держави. Огляд завершать до середини 2004 року. М. Пальчук вважає, що у процесі зменшення потрібно врахувати фінансовий та соціяльний фактор, а також зберегти наявну інфраструктуру. Тему військової реформи плянують обговорити на найближчому засіданні Ради національної безпеки та оборони.

Л.Кучма офіційно відвідав Гонг-Конг

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 1 квітня розпочав триденну офіційну візиту у спеціяльний адміністративний район Сянган (Гонґ-Конґ) у складі Китайської Народної Республіки. Під час візити відбулися його офіційні переговори з головою адміністрації САР Сянган Тунґ Чі Гва. Л. Кучма відвідав Гонґконґську біржу і зустрівся з її головою, а також гонґконґську штаб-квартиру Банку Китаю. Крім того, підписано декілька міжнародних документів: угоду між Україною і Сянганем про взаємно-правову допомогу в кримінальних справах, угоди про співробітництво між УСПП та Радою з питань розвитку та торгівлі САР Сянган. Президент України також відвідав Пекін для знайомства з новообраним керівництвом КНР.

25 березня у Києві, біля посольства Республіки Бєларусь, відбулась акція протесту, учасники якої виступили проти плянів запровадити російський рубель у Бєларусі й Україні. Акція була проведена на знак солідарности зі святкуванням білоруською опозицією забороненого Президентом Бєларусі Олександром Лукашенком Дня Свободи (85-річчя Білоруської Народної Республіки).

На фото: учасник акції спалює російську банкноту на знак протесту проти впровадження цих грошових знаків в Україні.

Фото УНІАН

Нові звинувачення проти України

КИЇВ. – Звинувачення на адресу України у причетності до продажу в Ірак російських протитанкових ракет „Корнет" є надуманими, заявив 1 квітня заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони України Сергій Пирожков. Він наголосив, що „це не відповідає дійсності". Крім того, „Україна не виробляє такі комплекси і не продає чужих", сказав С.Пирожков. 31 березня американське видання „Нюзвік" опублікувало статтю, у якій, серед іншого, зазначається, що, за інформацією офіційних представників Пентагону, українські торговці зброєю нібито у січні цього року продали Іракові близько 500 протитанкових ракет „Корнет". Зазначене повідомлення сприймається не інакше, як чергова спроба завдати шкоди авторитетові України, скориставшись напруженістю та загостренням ситуації в Іраку та в реґіоні Близького Сходу і Перської затоки. Попередні неодноразові закиди на адресу України у нібито переданні озброєнь до Іраку засвідчили свою безпідставність. 26 березня Президент заявив, що війна в Іраку підтвердила, що Україна не продавала систем „Кольчуга" цій країні. Водночас Л. Кучма сказав, що світ зараз стоїть перед іншою проблемою – після резолюції Ради безпеки ООН Н ч.1441 Ірак не лише не роззброївся, а навпаки, наростив свій військовий потенціял. Цю зброю, наголосив Л. Кучма, С. Гусейнові хтось продавав. Відповідаючи на запитання стосовно звинувачень на адресу Росії у незаконному постачанні зброї Іракові, Л. Кучма сказав, що утримається від коментарів. „Коли звинувачували Україну у продажу „Кольчуг", Росія промовчала. Я теж промовчу", – зауважив Л. Кучма.

Закон про державну підтримку книговидання в Україні

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав ухвалений Верховною Радою України Закон „Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні". Про це 29 березня повідомила прес-секретар глави держави Олена Громницька. Цей закон визначає засади державної підтримки книговидавничої справи в Україні і спрямований на подолання кризи у вітчизняному книговиданні та створення сприятливих умов для його розвитку. Закон набирає чинности з дня його опублікування, крім пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення", який набирає чинности з 1 січня 2004 року.

Голова ВР мав прохання до Папи Івана Павла II

ВАТИКАН. – На зустрічі 28 березня з Папою Іваном Павлом II голова Верховної Ради України Володимир Литвин попросив його звернутись до українського та польського народів з нагоди 60-річчя трагічних подій на Волині. Про це В. Литвин повідомив після зустрічі. Він розповів, що під час зустрічі обговорювались проблеми голодомору та 60 річниця подій на Волині. „І з цього приводу я звернувся до Папи з проханням висловити свою позицію, яка б сприяла поглибленню порозуміння і примирення і в Польщі, і в Україні". В. Литвин повідомив, що у листопаді в Римі буде проведено Літургію в пам'ять жертв голодомору. В. Литвин відзначив, що відбулася надзвичайно тепла розмова, і його дуже вразило, що Іван Павло II добре знає, що відбувається в Україні і пам'ятає українських політиків. Зустріччю з Папою Іваном Павлом II В. Литвин завершив свою триденну візиту до Італії.

На Волині затримано першу групу іракських „нелегалів"

ЛУЦЬК. – На Волині затримано дев'ятьох громадян Іраку, які намагалися незаконно перетнути українсько-польський кордон. Тепер „нелегали" перебувають у спецприймальнику, звідки їх можуть відіслати до Києва. Це перша більша група нелегальних міґрантів з Іраку, яку затримали волинські прикордонники. Втікачі за візами прибули до Росії, без перешкод потрапили до Білорусі й були впіймані за 20 метрів до українсько-польського кордону. При затриманні іракці не чинили опору і відразу попросили політичного притулку в Україні. Однак статус біженців вони, швидше за все, не отримають, оскільки з Іраку вирушили ще до початку бойових дій, і мали на меті дістатися до Німеччини. На території области іракці переховувалися близько двох тижнів, а політичного притулку, вочевидь, попросили, щоб уникнути депортації. Прикордонники зазначають, що від початку війни в Іраку кордон перебуває під посиленою охороною.

Львівщина створить „інвестиційну карту"

ЛЬВІВ. – Для збільшення потоку чужоземних інвестицій влада Львівщини плянує покращити інформаційну політику. Про це йшлося на семінарі з вдосконалення інвестиційної політики, що відбувся в обласному центрі наприкінці минулого тижня. Хоча Львівщина вважається одним з показових реґіонів України в пляні інвестицій, влада прагне збільшити чужоземні капіталовкладення. Однією з проблем цього заходу називають інформаційну політику. Як зауважила заступник керівника управління зовнішніх економічних взаємин у Львівській області Марія Суха, інвесторів цікавить земельна ділянка чи відповідне приміщення під виробництво, чисельність населення в радіюсі 5 км та інші показники. Надати відразу таку інформацію влада зазвичай не може.Тому, необхідно створити так звану „інвестиційну карту области". Тим часом стало відомо про можливий новий проєкт підприємців з Німеччини, які чи не найбільше інвестують у Львівщину, про можливості розміщення свого виробництва у Яворівській спеціяльній економічній зоні.

Медведчук - за єдиного кандидата від більшости

КИЇВ. – Провідник Соціял-демократичної партії України (об'єднаної) Віктор Медведчук на з'їзді партії 28 березня закликав центристські партії, що входять до парляментської більшости, висунути єдиного кандидата на майбутніх президентських виборах. В. Медведчук, який очолює Президентську адміністрацію, вважає, що такий кандидат може стати гідним наступником Президента Л. Кучми. „Нам потрібне наступництво влади. Існує тільки один механізм забезпечення такого наступництва – обрання на посаду президента кандидата, узгодженого політичними партіями, які зформували нинішню парляментську більшість у Верховній Раді України".

С. Тигіпко залишився провідником партії „Трудова Україна"

КИЇВ. – 28 березня на другому етапі четвертого з'їзду партії „Трудова Україна" було відхилено прохання Сергія Тигіпка про звільнення його з посади голови партії згідно з поданою ним заявою. За звільнення проголосував лише один делеґат з'їзду – сам С.Тигіпко, решта 260 делеґатів проголосували проти.

У Києві з 26 квітня по 4 травня будуть вихідні

КИЇВ. – Київська міська рада 28 березня рекомендувала керівникам комунальних підприємств, установ та організацій зробити вихідними дні з 26 квітня по 4 травня для сприятливішого святкування Великодня та Міжнародного дня трудящих. Цього року святкування Великодня припадає на 27 квітня. У зв'язку з цим понеділок, 28 квітня, офіційно визначено вихідним днем в державі. Міжнародний день трудящих відзначається 1 та 2 травня. Оскільки ці дні припадають на четвер та п'ятницю, керівництво столиці рекомендує зробити також вихідними вівторок та середу 29 та 30 квітня з перенесенням їх відпрацювання на травень.

Введено в дію перший телекомунікаційний вузол мережі Інтернет

КИЇВ. – ЗАТ „Українські сателітні системи" („УкрСат") 28 березня на виконання указу Президента України від 24 вересня 2001 року і постанови Кабінету Міністрів від 12 квітня 2002 року ввело в дію перший в Україні атестований захищений телекомунікаційний вузол мережі Інтернет. Департамент спеціяльних телекомунікаційних систем „УкрСат" отримав атестат відповідности, який засвідчує, що комплексна система захисту інформації захищеного телекомунікаційного вузла мережі Інтернет забезпечує належний захист інформації, котрий є власністю держави, і відповідає вимогам нормативних документів системи технічного захисту інформації в Україні. Найбільший оператор супутникового зв'язку в Україні забезпечує надання інформаційних ресурсів для адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших відомств.

Міністер закордонних справ Куби в Україні

КИЇВ. – 27 березня у Києві відбулася зустріч міністрів закордонних справ України та Куби. Анатолій Зленко і Гозе Філіпе Перес Роке уклали угоду про співпрацю у правоохоронній сфері. Також підписано документ про уникнення подвійного оподаткування між державами.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Нова українська література приходить в життя

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Сучасну українську літературу, точніше – книговидавничу ділянку успішно зрушує зі застою не так Національна Спілка письменників і Товариство української мови „Просвіта", і не щораз менша офіційна допомога Сполучених Штатів (USAID), а приватний американський „великий капітал". В даному випадку – „Крафт Фудс" і „СМЕ". Ці транснаціональні корпорації, через свої представництва в Україні, вже третій рік поспіль спонукають тисячі українців писати романи й кіносценарії – українською мовою. І ті пишуть. І надсилають на конкурс, що називається „Коронація слова". „Коронація" приносить лавреатам дуже пристойну грошеву винагороду і гарантію опублікування творів.

Сухі цифри конкурсу вражають. Торік майже 12,000 осіб виявили зацікавлення конкурсом. Майже 1,500 оригінальних творів (державною мовою) надійшли на конкурс, в тому числі 863 романи і 584 сценарії. Загальна кількість творів, надісланих на конкурс кожного року, зростає: три роки тому на перший конкурс „Коронації слова" надійшло майже 1200 творів; на другий – понад 1400. Довелося збільшити кількість нагород, і тепер лавреатів і дипломантів аж 29, причому один учасник конкурсу здобув нагороду і за роман, і за кіносценарій, а дві письменниці розділили першу премію за романи (другої нагороди не було).

Вручення нагород „Коронації слова–2002" відбулось 25 березня у Київському Будинку вчителя, на Володимирській вулиці - в колишньому Музеї Леніна і в колишньому будинку Центральної Ради. Що було дивно і приємно – це те, що на сцену під оплески публіки виходили по нагороди переважно молоді люди, і тільки декілька – середнього віку. Наймолодший з них, Іван Підгірний – учень одинадцятої кляси. Він народився в Тернополі 17 років тому. З 1998 року живе в Києві. Цього року плянує стати студентом університету. Жюрі надало йому восьме з десяти нагород за його соціально-психологічний роман „Ініціяція".

Така ситуація можлива, тому що конкурс проводиться „без блату"; він „сліпий". Автори підписують рукописи романів і сценаріїв псевдонімами і долучують до них заліплені конверти зі справжніми даними про себе. Група експертів робить попередній відбір і передає вибрані твори членам жюрі. Жюрі робить остаточний вибір і щойно тоді відкривають конверти з іменами авторів. Письменниця Софія Майданська, одна із членів жюрі, сказала мені, що сама здивувалася, коли виявилось, що автором „Ініціяції" є гімназист!

Першу нагороду в жанрі роману виграли дві жінки: середнього віку Марина Гримич, співробітник Інституту мистецтвознавства, фолкльористики та етнографії, (її книжка називається „Егоїст") і Лариса Денисенко (автор роману „Забавки з плоті та крови"), яка закінчила юридичний факультет у 1995 році.

А що з професійними письменниками? Тими, у яких є посвідчення, що вони – члени Національної Спілки письменників України? Тими, які в унісон плачуть, що держава про літературу не дбає?

На відміну від першого конкурсу „Коронації слова", коли серед сотень претендентів було менше одного відсотка „професійних писак" цього року членів Спілки було декілька серед нагороджених, але і тут вони представляли „молодші кадри" – це ті яким до 40 років і які вже мають за собою дві-три книжки. Наприклад: Павло Вольвач, Андрій Кокотюха, Богдан Жолдак. Сеньйорів, які пам'ятають часи, коли рідна партія й уряд щедро роздавали гроші на видання „правильних" романів і сценаріїв, конкурс „Коронація слова" ніби не цікавить. Або – не під силу. Але статистика конкурсу каже, що цього року участь у конкурсі членів Спілки письменників України та Асоціації українських письменників (Асоціацію створили кілька років тому ті незадоволені з різних причин члени СПУ) збільшилась майже вдвічі.

На похвалу Спілки письменників треба сказати, що нарешті й вона „визнала" існування феномену „Коронація слова". Цього року Спілка дала грамоти признання безпосереднім спонзорам конкурсу: д-рові Юрієві Логушеві, директорові „Крафт Фудс-Україна", і Олександрові Роднянському, керівникові телемережі „1 плюс 1", яка частинно належить корпорації „СМЕ" (а це одна з інвестицій колишнього американського посла Роналда Лодера, сина косметички Есте Лодер). А довголітній керівник Спілки письменників Юрій Мушкетик (він керував Спілкою з совєтських часів до минулого року), тепер очолює жюрі „Коронації слова" у жанрі роману. Про конкурс він сказав таке: „Я трошки ожив, бо зрозумів, що таки є нова українська література, це перелом.... Прочитав книжки, не все сприймаю, але все одно – є література".

Мушкетику 74 роки. Ще 1965 року він був лавреатом нагороди УРСР ім. Островського, а 1987 року його роман „Рубіж" удостоївся державної премії СРСР. Тому йому слід простити те, що він не все сприймає з творчости письменників XXI віку, та ще й „непрофесійних".

А ось 29-річна київська бухгальтерка Наталія Очкур, дипломант у номінації „любовний роман", сказала, що „Коронація" – це конкурс який розкриває образ сучасника, тому вирішила взяти в ньому участь. А адвокат Лариса Денисенко, якій біля 30 років і яка розділила першу нагороду за роман з середнього віку фолкльористкою Мариною Гримич, сказала, що написала свій роман, бо майже не знає української сучасної літератури, якою б захоплювалась молодь.

До „стариків" серед лавреатів можна зачислити Григорія Штоня. Йому аж 62 роки. Він професор історії української літератури. З конкурсу пішов додому з двома нагородами: за фантастичний ро-

(Закінчення на стор. 5)

Померла св. п. Анна Гарас

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 31 березня 2003 року, у віці 83 роки, відійшла у вічність св. п. Анна Гарас, з дому Кедюлич. Покійна дуже добре відома в українській громаді суспільно-громадською працею. Вона була довголітньою членкою Головного уряду УНСоюзу, вперше вибрана 1970 р. Від 1968 року, вона була секретарем 47-го Відділу УНСоюзу. Також була головою Округи УНСоюзу в Лігай Веллі, Пенсильванія, а наприкінці – Почесним членом Головного уряду УНСоюзу. Анна Гарас була головою ОЖ ОЧСУ у Лігай Веллі, членом Головної управи ОЖ ОЧСУ, головою Відділу Українського Конгресового Комітету Америки у Лігай Веллі, засновницею і довголітнім членом Союзу Українок у Бетлегемі, Пенсильванія.

Св. п. Анна Гарас

Покійна залишила у глибокому смутку сина Романа з дружиною Катериною і донею Марійкою, дочку Оксану з мужем Матвієм Козяком, сестру Марію Химинець з родиною у Кергонксоні, сестру Улясю Павлишинець з родиною на Закарпатті, сестру Олену Кедюлич на Закарпатті, брата Андрія Кедюлича з родиною на Закарпатті та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Нехай гостинна американська земля буде їй легкою, а пісні рідного Закарпаття нехай звучать для неї на небасах.

Вічна її пам'ять!

Батальйон...

(Закінчення зі стор. 1)

мовби українська сторона не хоче вголос визнати, що у сьогоднішній близькосхідній війні вона перебуває у складі антиіракської коаліції. Принаймні коли Президент США Дж. Буш у своєму виступі 26 березня на військово-повітряні базі у Тампі назвав Україну серед 48 країн антисадамівської коаліції, то ця заява викликала у Києві ледве приховане роздратування і нові пояснення, котрі ще більше заплутують справу. Мовляв, хто дав право зараховувати Україну до цієї коаліції? Мовляв, це Америка видає бажане за дійсне, показуючи, як багато країн її підтримують. Коментуючи виступ Президента Дж. Буша, міністер А. Зленко 27 березня підкреслив:„У нас є запрошення від Кувейту, і наш батальон дислокується саме в цій країні. Про якісь інші країни не йдеться". Зміст цієї заяви зовсім відірваний від воєнної реальности в регіоні, котра змінюється щодня і щогодини, так що потреба в українському батальйоні може виникнути на території саме Іраку. Чому створилася коаліція і чому почалася війна, Київ не може не усвідомлювати. Зрештою, у своєму зверненні до народу 20 березня Президент Л. Кучма висловився досить чітко: „Ми залишаємося вірними нашому стратегічному партнерству, передусім із США... Ми є членами антитерористичної коаліції і вважаємо своїм головним обов'язком боротися з цим злом, найбільшим злом XXI століття". То який же сенс стоїть за дипломатичними вивертами Києва? І чи не виказує він надмірної боязкости там, де справді йдеться про його завтрашні національні інтереси?

Щодо того, де має діяти український хемічний батальйон – тільки в Кувейті чи не не тільки в Кувейті, то у своєму виступі Дж. Буш висловив самозрозумілу певність, що Україна не залишиться бездіяльною „у випадку застосування зброї масового знищення в будь-якій частині регіону", але саме ця фраза викликала найбільше обурення серед київських „антиамериканців". Не допомогло уточнення, яке подав Білий Дім 25 березня: „Внесок учасників коаліції варіюється від прямої військової участи, логістичної і розвідувальної підтримки, спеціяльних груп хемічного і біологічного захисту, повітряних мостів, гуманітарної і відновлювальної допомоги до політичної підтримки". Маючи на узазі згадку про Україну у виступі Президента Буша і цю заяву Білого Дому, Посол США в Україні Карлос Паскуаль на прес-конференції 28 березня повідомив щось таке, що унеможливлює подальші уникання української дипломатії від ясної відповіді: „Як Президентська адміністрація, так і міністерство закордонних справ України передали нам українське бажання вважати Україну членом коаліції – це нам було повідомлене як тут, у Києві, так і у Вашінгтоні".

Проте й цей виступ К. Паскуаля не став останньою крапкою у з'ясуванні ролі України на Близькому Сході. 1 квітня керівник пресової служби МЗС України Маркіян Лубківський сказав у розмові з журналістами, що заяву американського посла треба сприймати як „позицію американської сторони". Тобто, так виходить, тільки американської, а не української.

Поки Київ стане на обидві ноги у визначенні своєї належности чи неналежности до антисадамівської коаліції, було б добре, якби міністерство закордонних справ порадило б і заяву Росії Віктора Черномирдіна про те, що Америка „намагається втягнути Україну в антиіракську коаліцію" сприймати як позицію тільки російської, а не української сторони.

Петро Часто

АМЕРИКА І СВІТ

Відновлено програму „Нафта в обмін на продовольство"

НЬЮ-ЙОРК. – Рада Безпеки ООН 28 березня досягла угоди про відновлення програми "Нафта в обмін на продовольство" для Іраку. Ця програма, призупинена напередодні війни в Іраку, забезпечувала продуктами харчування близько 60 відсотків населення цієї країни. Координувати здійснення програми після її відновлення буде генеральний секретар ООН Кофі Анан. Під час обговорення у Раді Безпеки проєкту резолюції деякі країни, у тому числі Росія та Сирія, висловились проти того, щоб контролю за виконанням програми здійснювали США та Великобританія. Американський представник в ООН Джон Неґропонте залишив засідання – після того, як представник Іраку Могамед Аль-Дурі звинуватив США та їхніх союзників у спробі „знищити іракський народ".

Жертви журналістської діяльности

НЬЮ-ЙОРК. – Упродовж минулого року в світі були убиті 19 журналістів. Це значно менше, ніж у позаминулому році, коли загинули 37 осіб. Ці дані 31 березня оприлюднив у Нью-Йорку Міжнародний комітет захисту журналістів. Разом з тим, за даними комітету, значно зросла кількість заарештованих журналістів, насамперед – у Китаї. Більшість загиблих журналістів стали жертвами своєї професійної діяльности – вони вели розслідування злочинів та корупції. Троє загинули внаслідок сутичок на Західному березі Йордану.

Економічний форум в Китаї відкладено

ПЕКІН. – Всесвітній економічний форум відклав заплановану бізнес-зустріч у Китаї через стурбованість новим вірусом пневмонії, що отримав назву „гострий респіраторний синдром" (SARS). Загадковий вірус вразив 1600 осіб у різних країнах світу, понад 70 з них уже померли – більшість випадків у Південно-Східній Азії. Оглядач з економічних питань повідомив, що економічні наслідки вірусу вже даються взнаки, бо авіолінії та готелі змушені скасовувати багато попередніх замовлень. Британська група „Ролінґ Стовнс" у зв'язку з поширенням нового вірусу скасувала концерти в Пекіні та Шангаї.

КНДР не допустить міжнародніх інспекторів

ПХЕНЬЯН, Північна Корея. – КНДР не піде ні на які поступки Сполученим Штатам Америки, пише 29 березня в коментарі орган ЦК Трудової партії Північної Кореї газета „Нодон сінмун". „Війна в Іраку стане серйозною історичною лекцією того, до чого призвели поступки вимогам США про проведення міжнародних інспекцій із роззброєння", відзначає газета. Пхеньян „за жодних умов не погодиться на вимоги США про роззброєння або проведення інспекцій" на ядерних об'єктах – „в іншому разі на КНДР чекає така ж жалюгідна доля, як на Ірак", заявляє видання. „Варто зробити одну поступку, як імперіялісти виставлять нам сотні і навіть тисячі умов". Газета пише, що доля Іраку доводить, що компроміси у взаєминах зі США „знищать гідність і суверенітет нації і приведуть її до неминучої загибелі". Опора на збройні сили – правильний курс для КНДР перед обличчям американської аґресії, наголошує „Нодон сінмун".

Японія запустила розвідувальні супутники

ТОКІО. – Ракета з першими двома японськими розвідувальними супутниками на борту була запущена 28 березня у космос в умовах безпрецедентних заходів безпеки. Супутники вперше дозволять Японії спостерігати за військовою активністю в Північній Кореї. Японія вдалася до програми розробки розвідувальних супутників по тому, як Північна Корея здійснила 1998 року випробування балістичної ракети, яка пролетіла над японським островом Гонсю перед тим, як впасти у Тихий океан. На думку оглядачів, у відповідь Пхеньян радше за все здійснить випробування однієї з його нових ракет дальної дії.

Новий напад самогубці в Ізраїлі

ЄРУСАЛИМ. – Близько двадцяти громадян отримали поранення внаслідок вибуху самогубці в ізраїльському місті Нетанья 30 березня. Ізраїльська поліція каже, що загинув лише самогубця. Свідок розповів, що самогубця здійснив вибух, коли його зупинили охоронці поблизу літньої кав'ярні. Минулого року у Нетанї від подібного вибуху загинули 29 євреїв, які відзначали релігійне свято. Ізраїль перебуває під постійним тиском нападів самогубців з окупованих палестинських територій.

Охорона ядерних об'єктів у Росії незадовільна

МОСКВА. – Росія 26 березня відкинула заклик США забезпечити більш широкий доступ міжнародних експертів на атомні об'єкти, щоб вони могли контролювати зберігання ядерних матеріялів. На прес-конференції в Москві міністер з атомної енергії Росії Алєксандр Румянцев заявив, що підприємства військового комплексу, як і раніше, будуть закриті для чужоземців. Конгрес США нещодавно висловив занепокоєння через те, що незважаючи на американську допомогу, охорона ядерних об'єктів у Росії незадовільна.

Американські телевізійні мережі звільнили журналістів

ВАШІНҐТОН. – Двоє відомих американських журналістів зіткнулися з проблемами через висвітлення чи коментарі щодо війни в Іраку. Американська телевізійна мережа Ен-Бі-Сі 1 квітня звільнила Пітера Арнета, за те, що той дав інтерв'ю іракському телебаченню, де сказав, що початковий військовий плян США провалився через іракський опір. П. Арнет вибачився за цю свою заяву і назвав її помилкою. Іншому журналістові, Ґеральдо Рівері з програми „Фокс Нюз", повідомили, що його більше не бажають бачити у супроводі американських сил в Іраку. Міністерство оборони США заявило, що Г. Рівера розкрив інформацію щодо розташування та пересування деяких американських підрозділів.

Колін Павел намагається зміцнити взаємини зі союзниками

ВАШІНҐТОН. – Секретар Державного департаменту Колін Павел 2 квітня побував у Туреччині, де він пробував знов налагодити стосунки, після того як Анкара відмовилася дозволити американським військам проводити наступ на північний Ірак зі своєї території. Він попередив, що у Вашінґтоні існує почуття розчарування через відмову Туреччини співпрацювати більш активно, – і сказав, що це почуття ускладнить прийняття рішення у Конґресі США про надання Туреччині допомоги в розмірі мільярда долярів. Туреччина, яка має велику курдську громаду, стурбована розвитком близького співробітництва між американськими та курдськими силами в Іраку. Турки, бояться, що курди отримають більшу автономію по закінченні війни. Зі свого боку США хочуть не допустити відправки турецьких військ на північ Іраку. Наступною зупинкою К. Павела став Београд, щоб висловити підтримку сербському урядові по вбивстві минулого місяця прем'єр-міністра Сербії Зорана Джинджича, а також – закликати сербську владу більше співпрацювати з Міжнародним трибуналом зі злочинів у колишній Югославії. К. Павел зустрінеться з новим прем'єр-міністром Сербії Зораном Живковичем та президентом Чорногорії Светозаром Маровічем.

Росія подала американцям ноту протесту

МОСКВА. – Росія 2 квітня передала посольству Сполучених Штатів у Москві ноту протесту після того, як минулої ночі повітряні удари у Багдаді було завдано по дільниці поблизу російського посольства в Іраку. Міністерство закордонних справ Росії назвало цей випадок небезпечним і неприпустимим. Росіяни закликали американців вжити термінових заходів, щоб не допустити подібних авіоударів у майбутньому.

Куріння в Нью-Йорку

НЬЮ-ЙОРК. – Чергова заборона куріння набрала чинности 1 квітня у Нью-Йорку. Забороняється курити приблизно у 13 тисячах шинків та ресторанів міста. Порушникам заборони загрожує кара – 200 долярів лише за перше порушення. Заклади, які допускатимуть куріння, можуть бути закриті. Посадник Нью-Йорку Майкл Блюмберґ, який сам раніше був завзятим курцем, вважає, що така заборона захищатиме здоров'я шинкарів та офіціянтів. Проте, багато власників ресторанів побоюються втратити відвідувачів.

За матеріялами ЗМІ

Посилюються...

(Закінчення зі стор. 1)

чи суцільний хаос. До Базри, де бракує харчів і води, їх не можна доставити, бо коаліційні війська не забезпечили доступу, а іракські військовики обстріляли цивільних осіб, які хотіли покинути місто.

Потужні бомбування Багдаду тривають. Бомби та ракети 30 березня влучилили в міністерство інформації Іраку та телефонні станції столиці. Раніше американські бойові літаки обстріляли позиції, на яких дисльокувалася іракська Республіканська ґвардія, на підходах до Багдаду.

Генерал Томі Френкс, командувач коаліційних сил під проводом США у Перській затоці, виступив на захист свого пляну воєнних дій. Генерал Т. Френкс сказав, що ключовою особливістю цього пляну є гнучкість. На зауваження, що війська коаліції не чекали опору від нереґулярних військових формувань „федаїнів", Т. Френкс підкреслив, що війська коаліції просуваються надзвичайно швидко. Після майже двох тижнів воєнних дій американські офіційні чинники не знають, чи президент Садам Гусейн живий і не можуть точно сказати хто є головним командувачем в Іраку. Тим часом американські морські піхотинці вже просунулися вглиб міста Насірія. Трохи північніше, за повідомленням американців, їхні сили завдають ударів по позиціях іракського війська в околицях міста Наджаф і ведуть бої проти загонів Республіканської ґвардії Іраку на південь від міста Карбала. Всі ці операції є спробами підготувати поле бою для повномаштабного наступу на Республіканську ґвардію.

31 березня іракський міністр закордонних справ Наджі Сабрі звинуватив США і Британію у брехливих заявах про перебіг війни в Іраку. Під час прес-конференції у Багдаді Н. Сабрі сказав, що США і Британія „загрузнуть в болоті поразки". На контрольному пункті поблизу Наджафа в центральному Іраку американські вояки обстріляли автобус, після того як водій на наказ стати та після попереджувальних пострілів не зупинився. В наслідок обстрілу загинуло сім жінок і дітей. Речник Центрального командування США в Катарі Джеймс Вілкінсон сказав, що той випадок – трагічний, але відображує стурбованість у фронтових американських частинах тим, що він назвав тактикою терору, маючи на увазі схвалення Багдадом суботного самогубчого нападу, внаслідок якого загинули 4 американських вояків.

Британські війська в Іраку кажуть, що їхні позиції на півдні країни були обстріляні ракетами близького радіюсу дії. Це перший випадок, коли іракські ракети були спрямовані проти цілей всередині країни, а не в Кувейті, як раніше. Американські командири повідомили, що 1 квітня почався головний наступ на Багдад. Багдаду завдано значних втрат – внаслідок потужних ударів з повітря і артилерійського обстрілу.

Американське командування подає, що у полон взято близько 8,000 іракців, включно з бойовиками Республіканської ґвардії, та одного з їхніх командирів.

Х. В.-Ф.

Заяви, звернення, листи з України щодо подій в Іраку

До „Свободи" надійшло звернення Архиєпископа УГКЦ Любомира кардинала Гузара від 21 березня до всіх людей доброї волі. Подаємо його уривки:

„Розпочалися воєнні дії в Іраку. Настали жорстокі дні, які спонукають нас до роздумів.

Війна та все те, що передувало її початкові, недвозначно показує, до якої стадії занепаду моральних вартостей дійшло людство. Така ситуація у світі може привести до повної зневіри і відчаю, що було б для людства остаточною трагедією. В цих обставинах тяжко покладати свої сподівання на людей, однак не існує ситуацій, в якій ми могли б втратити надію.

Навіть попри величезний моральний занепад, ми повинні надіятися на Бога, який є основою всякої надії, і зрозуміти, що в нас, людей, ще жевріє відчуття правди, справедливости, добра і навіть краси.

Не беремося судити нікого, проте хочемо закликати усіх вас зробити свій внесок у відродження людства, складовою частиною якого є наш край, наші громади, родини і кожен з нас...

Мир у світі встановити збройними засобами неможливо. Мир в державах, громадах, в серці кожної людини зокрема, за словами Папи Івана Павла II, не може бути без справедливости. Порятунок світу, наведення ладу в людському житті – хоч, може, це й дивно – є в наших руках.

Тільки тоді, коли кожен з нас почне жити згідно з Божими заповідями у повсякденному житті, у виконанні своїх обов'язків, у своєму ставленні до інших людей, усвідомлюючи свою відповідальність перед Богом, – земна куля стане гідним місцем для нормального, спокійного, забезпеченого життя. Тоді відкриються наші серця, щоб сповнитись миром, який хоче нам дати Господь...

В листопаді 2002 року „Свобода" опублікувала довше інтерв'ю з представниками Молодіжної партії України, які тоді перебували з візитою у США. 1 квітня до редакції надійшло звернення голови Молодіжної партії України, народного депутата України Юрія Павленка та членів Політичної ради цієї партії Олександра Ковтуненка і Андрія Василашка, уривки з якого подаємо:

Березень 2003 року увійде в історію України як час доленосних рішень, від яких залежатиме доля всього нашого народу, його майбутнє. Розпочалася військова акція коаліційних сил в Іраці. Україна постала перед вибором – з ким ми і куди рухаємося. Ми спромоглися вистраждати нелегке парляментське рішення про відрядження батальйону радіохемічного та бактеріологічного захисту в зону Перської затоки.

Це голосування стало випробуванням реальних евроатлантичних прагнень України. Ми – в коаліції, бо це відповідає національним інтересам України. Настав час стати суб'єктом міжнародної політики, зайняти чітку позицію, яка приведе до посилення ролі нашої держави як в політичному, так і в економічному розкладі сучасних геополітичних сил.

Ми, Молодіжна партія України, не можемо стояти осторонь цих бурхливих подій, і вирішили взяти ініціятиву в свої руки. Вважаємо, що Україна може і повинна стати гуманітарною базою для реабілітації американських та британських військових, які можуть постраждати під час конфлікту. Ми зможемо також надавати посильну медичну та іншу допомогу мирним жителям, жінкам та дітям Іраку, які її потребуватимуть. Нас у цьому підтримали Президент України Леонід Кучма, Посол США в Україні Карлос Паскуаль, провідник парляментської фракції „Наша Україна" Віктор Ющенко, представники численних міжнародних благодійних організацій. Благородна і почесна миротворча місія України посилить авторитет і вагу нашої держави.

Україна повинна вголос заявити про свої інтереси, від рішення яких залежать темпи та маштаби нашого розвитку. По-перше, ми розраховуємо на підтримку Вашінґтону і Лондону у питанні вступу України до Світової організації торгівлі, а також скасування санкцій щодо поставок української продукції на світові ринки (поправка Джексона-Вєніка та ін.)

По-друге, нас не задовольняє статус довічного сусіда Европейського союзу. Зараз маємо нагоду для консолідації зусиль українського суспільства у його европейському виборі. Нас цікавить чіткий та прозорий плян Заходу з наданню Україні реальних можливостей, в тому числі, часових, для вступу нашої держави в ЕС.

По-третє, нас непокоїть тотальна залежність держави від єдиного постачальника енерґоносіїв. Вважаємо, що Україна може претендувати на квоти в транспортуванні іракської нафти та кувейтського газу до Европи, а також на задоволення цими енерґоносіями власних потреб. Для цього в нас є технічні можливості – це нафтопровід Одеса-Броди. Енерґоносії з Перської затоки будуть дешевшими як для України, так і для Европи, якщо вони будуть транспортовані Україною.

По-четверте. Ми маємо всі необхідні можливості для відновлення повоєнного Іраку. В Україні для цього є багато спеціялістів високої кваліфікації.

Молодіжна партія закликає усіх небайдужих до долі України підтримати наші ініціятиви задля реального посилення нашої держави. Цим ми дамо потужний імпульс для розвитку всього українського суспільства, покращення життя кожного українця зокрема!

Підтримайте наших вояків!

У дні бойових дій в Іраку відвідайте в Інтернеті сторінку Департаменту оборони **www.defendamerica.gov.** Через цей сайт можна підписати подяку чоловікам і жінкам американської військової служби. Подяку вже підписали близько 12 млн. осіб. Ці підписи будуть передані нашим воякам в Іраку.

25 березня до „Свободи" надійшла заява Міністерства закордонних справ України і самого міністра Анатолія Зленка з приводу подій в Іраку. Подаємо головні тези:

Україна висловлює жаль з приводу неспроможности Ради Безпеки ООН як колективного органу, що несе головну відповідальність за підтримання міжнародного миру і безпеки, знайти шляхи вирішення кризової ситуації навколо Іраку та невикористання в повному обсязі політичних і дипломатичних засобів її реґулювання, що має наслідком виникнення воєнного конфлікту.

Ми закликаємо зробити все можливе для мінімізації жертв серед цивільного населення... Україна готова зробити свій внесок у відновлення миру і стабільности в Іраку та взяти участь у наданні гуманітарної та іншої допомоги населенню країн реґіону, в тому числі у постконфліктний період.

Президент України Леонід Кучма у своєму телевізійному зверненні 28 березня ясно виклав позицію нашої держави щодо ситуації в Іраку. Ця позиція, як було зазначено, залишається катеґоричною і незмінною: ми проти будь-якої війни. 20 березня 2003 року ввійде в історію дипломатії як сумна дата. Тривалі спроби світового співтовариства уникнути війни на Близькому Сході не дали результатів. Сполучені Штати і Велика Британія розпочали військову операцію, метою якої є роззброєння Іраку і зміна політичного режиму в цій країні... Поставлено під питання ґарантії забезпечення мирного життя мільйонів людей.

Поставлено під питання авторитет Об'єднаних Націй, які впродовж всього повоєнного періоду були основою світового політичного порядку. Поставлено під питання перспективи економічного розвитку в ґльобальному вимірі, як, власне, і саму систему ґльобальної безпеки.

Дискусії щодо ситуації в Іраку не оминули і Україну... Ми намагаємося робити все можливе, щоб ці наслідки не позначилися на розвитку нашої держави... Ми закликаємо сили коаліції зробити все можливе, щоб жертви серед цивільного населення були зведені до мінімуму...

Україна прийняла рішення відрядити батальйон радіяційного, хемічного та біологічного захисту до сусіднього з Іраком Кувейту.

Для Президента України, міністерств закордонних справ та оборони, Верховної Ради це було непросте, але єдино правильне і адекватне рішення. Наші солдати вирушають на Близький Схід з виключно мирною місією. З місією рятувати життя, а не брати участь у бойових діях. І я не хотів би, щоб це питання стало розмінною монетою у нашій внутрішньополітичній боротьбі...

Всі зусилля мають бути спрямовані на те, щоб звести до мінімуму гуманітарні наслідки та політичні збитки для всього людства. Це можна зробити лише в один спосіб – повернувши ситуацію в русло ООН. Політичне покликання цієї організації полягає в тому, щоб вирішувати найгостріші конфлікти. Тому ми вітаємо, що ООН не знімає з себе відповідальности за подальший розвиток подій.

Всі сторони конфлікту повинні прислухатися до голосу Генерального секретаря і Ради Безпеки ООН, який саме зараз має прозвучати зі всією чіткістю та відповідальністю. З іншого боку, світ повинен зробити з нинішньої ситуації належні висновки. Та обставина, що в останні місяці Рада Безпеки не змогла запобігти війні, не повинна сприйматися як політичний вирок ООН. Я бачу її скоріше як політичний стимул до реформування Ради Безпеки. Адаптація цього ключового інструменту підтримання миру до сучасних викликів має стати пріоритетним завданням на ближчу перспективу.

Отже, на нашу думку, порядок денний світової спільноти на даному етапі повинен виглядати таким чином: запобігання гуманітарній катастрофі, стабілізація ситуації в Іраку, реформування Ради Безпеки ООН, зміцнення системи міжнародної безпеки. Україна готова брати активну участь на всіх етапах цього політичного ланцюга, принципово важливого для ґлобального розвитку.

Нова українська...

(Закінчення зі стор. 3)

ман „Містраль" і кіносценарій „Клас". І тим довів об'єктивність конкурсу.

І ще конкурс довів, що україномовних письменників не бракує ні в якій області України. Так, Київ дав найбільше рукописів – 242. Львів і Львівська область – 143. Але так звана „російськомовна" Дніпропетровщина дала 128 українських текстів (порівняйте з „націоналістичною" Львівщиною), а Крим – 67 (це більше, ніж Хмельницька область (57), Вінницька (49) і серце України, земля Івана Котляревського, Полтавська область (44). Та навіть Миколаївщина засвітилась на конкурсі з сімома рукописами – стільки ж дала батьківщина Михайла Коцюбинського – Чернігівщина. І власне в Миколаївській області, в селі Аннівці, Братського району працює фельдшером Андрій Гордєєв. Він написав кіносценарій „Комерційне каяття". Відіслав на конкурс „Коронація слова–2002". І поїхав додому з п'ятою нагородою. А в Кам'янці-Дніпровській, на березі Каховського водосховища в Запорізькій області, працює банковим охоронцем Євген Чвіров. У нього університетський диплом з економіки, але за фахом працювати не хоче. Після того, як скине броնежилет охоронця банку, він малює, ліпить скульптури і ... пише. Тепер він лавреат „Коронації" за сценарій „Пацюкоїд" – всього три ступені нижче від лавреата Богдана Жолдака, професійного фільмара і члена Спілки письменників. (Киянин Жолдак дістав нагороду за сценарій „Жетон").

Церемонія „Коронації–2002" відбулася через пару тижнів після того, як Верховна Рада нарешті ухвалила гимн. Ним є „Ще не вмерла України ні слава, ні воля...". Хочеться додати: ані українська, україномовна література.

„Чути голоси з 30-их років“

До „Свободи“ надійшла стаття знаменитого англо-американського історика Алістара Кука, котрий хоч і є громадянином Сполучених Штатів Америрки, проте народився в Англії, в 1908 році. Нагадаємо, що А. Кук багато років виступав в найцікавіших історичних програмах американського телебачення, знайомлячи американців з життям і духом Англії, а англійців – з життям і духом Америки. 18 лютого ц. р. він написав виступ для радіо під назвою „Мир для нашого часу“. Пропонуємо нашим читачам уривки з цього тексту:

„Я обіцяв не писати на тему Іраку, аж доки Рада Безпеки ООН не прийме остаточного рішення щодо звіту інспекторів ООН, і дотримуюся цієї обіцянки. Але я мушу вам сказати, що протягом останніх декількох тижнів я слухав усіх, хто є заангажований у цій справі, і їхні слова мені нагадують морські хвилі, котрі то набігають на берег, то відбігають від нього, здіймаючи великий шум, але насправді повторюється те саме – ті самі слова. І ця ситуація, прошу вас, викликала в мене страшну пам'ять. Через безконечний шум голосів я почув тоненький голос, дуже англійський голос, старшого чоловіка – прем'єр-міністра Чемберлена, котрий говорив: „Я вірю, що це є мир для нашого часу“. Ця думка викликала великі оплески усіх, хто чув її в англійському парламенті, плескала публіка на вулиці, а наступного дня про неї читали у кожній газеті в нашій країні. Однак тоді ж у парламенті почувся ще один голос, старий і невідомий, котрий пробурмотів: „А я вірю, що ми постраждаємо від повної і необмеженої поразки“. Власник цього голосу, з точки зору загального сентименту, був засвистаний.

Ця справжня сцена завершилася восени 1938 року, коли прем'єр-міністер Великобританії віддав практично майже всю Чехословачину Гітлерові. За декілька місяців Гітлер увійшов туди і переміг. „Боже мій! – сказав здивований Чемберлен. – Невже він зрадив моє довір'я?“. І тепер мені прийшла страшна думка, що майже кожна людина, котра сьогодні бере участь у дебатах щодо Іраку, в 1938 році була немовлятком або навіть ще не народилася, і ніхто з них не пам'ятає тієї історії. То нагадую. Гітлер не почав зраджувати нашу „довіру“ два роки раніше, але вже 12 років перед тим, коли він перебрав частину Рейнлянду. Він знав, що дух французів був занизький, аби відважитися на конфронтацію. А що 10 мільйонів з 11 мільйонів виборців в Англії підписали так званий „мирний референдум“, то в ньому не було зазначено ніяких умов, просто рахувалося людей, котрі голосували „за мир“. Гасло цього руху було – „Ми проти війни і фашизму“ – гасло, котре на сьогоднішній день звучало б так само ідіотично, як гасло „Ми проти лікарень і проти хвороб“. Коротше, більшість великобританців хотіли позбутися Гітлера і готові були робити геть усе, аби його позбутися, крім одного – піти на боротьбу з ним... І тому Гітлер міг впевнено з'їсти територію Західньої Европи, як „пробурмотів“ тоді у парламенті Вінстон Черчіль, кусень за куснем. Я звертаюся до Мюнхену і до 30-их років, тому що аргументи, котрі чую в останні тижні, є ті самі, котрі ми чули тоді. Особливо французи наполягали після кожного нового кроку Гітлера, що ми повинні „домовлятися з ним і домовлятися“...

В Англії ми шукали відповідь у колективній безпеці і зверталися до Ліги Націй, хоч як і сьогоднішня Організація Об'єднаних Націй, Ліга не мала ні війська, ні фльоти, ні повітряних сил... Але все ж таки в парляменті чулися крики, що лише через колективну безпеку знайдемо справжні гарантії миру. Однак після вступу Гітлера в Рейнлянд „бурмотливий“ Черчіль зрозумів, що нема ніякої безпеки в „колективній безпеці“, і почав лобіювати за те, щоб Велика Британії змінила свої військові сили – передчуваючи, що Гітлер таємно вже розбудував свої. Але, люди кричали, – ми не маємо жодного доказу цьому!... І два роки точилися такі дебати...

Можливо, ці мої спомини не відповідають сучасності, але це видиво 30-их років не може мене залишити... Часто в історії є якийсь критичний елемент, котрий свідчить, що не можна порівнювати різні історичні моменти. Мабуть, так є і тепер. Але голоси 30-их років лунають в 2003 році“.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вічну пам'ять

Як часто доводиться нам співати цю сумну пісню про „Вічную пам'ять“, а з роками, що проминають, здається, немов доводиться її співати ще частіше.

Але зі співом-молитвою ця пам'ять якось скоро проминає, а „вічність“ залишається тільки вище одним гарним словом, яке на ділі не дуже реалізується.

Такі думки про цю т. зв. „вічну пам'ять“ насунулися мені в останню суботу, коли пізнім вечером поверталася домів із пропам'ятного концерту, присвяченого 100-літтю від народження композитора Антона Рудницького і його дружини, співачки Марії Сокіл. Їхній вклад у музичну культуру, як і в культуру взагалі нашого народу, був і, здається, є загальновідомий.

Отож відзначення їхньої „круглої дати“ було не тільки самозрозумілим, але і загально побажаним. Тож яке було моє здивування, як у звичайно заповненому людьми Українському Інституті Америки світила неприємна пустка. Не допомогло і вичікування на нашу публіку, яка повинна була, як завжди, виповнити по вінця концертову залю.

Вкінці організатори вирішили розпочинати із 14 слухачами в залі. І так з цими 14 слухачами відбувся концерт на пошану таких знаних і шанованих осіб, як Марія Сокіл і Антін Рудницький. А у дбайливо підготованій програмі наша „чотирнадцятка“ слухала вичерпну доповідь Р. Савицького про це подружжя, що подарувало такі скарби української спільноти: Марія Сокіл – своїм знаменитим голосом, а її чоловік Антон Рудницький – музичними творами. Ми мали нагоду слухати історичні записи М. Сокіл, виконані в Нью-Йорку ще у 1940 році, побачити фрагменти опери „Анна Ярославна“ на відео, у виконанні Київського оперного театру, а відтак слухати спомини сина цього славного подружжя і його бравурне виконання творів батька на фортепіяні.

Одне слово – програма була цікава, продумана і знаменито виконана. Але для кого? Для нас, припадкових, хоча б і вибраних 14 слухачів? Чи так українська публіка метрополії світу вшановує двоє широковідомих в Україні і у світі музиків, що стільки гарного дали нашим попередникам, нам і можуть дати майбутнім поколінням?

Ба, що більше – вони обидвоє стали відомими, кожне у своїй ділянці, серед чужинецької публіки в Европі і в США. Чи тепер, декілька років після їхнього відходу, їхня слава погасла? А може, це наша „коротка пам'ять“, яка допомагає забувати дуже скоро не тільки погане, але і гарне, і добре? Ця наша хвороба забуття дається взнаки не тільки на мистецькому відтинку. Ах, як легко забуваємо, коли хтось зробить нам прислугу, чемність чи скаже добре слово.

Ось інший приклад. Нещодавно померли дві скромні українські жінки, що жили на цьому континенті ще перед приїздом нашої хвилі емігрантів після Другої світової війни. Незважаючи на їхню скромність, були вони загальновідомі. Це ж вони допомагали нам, новоприбульцям, це вони зустрічали пароплави на Еліс Айленд, вони частували першою кавою, шукали за приміщенням, працею. І ось тепер, з кількатижневим проміжком, відійшли обидві із цього світу. На їхніх похоронних відправах не було навіть 14 осіб. Але маленька жменька співала голосно „Вічную пам'ять“, як колись на багатолюдних похоронах Марії Сокіл і Антона Рудницького. Чи вічна ця пам'ять чи коротка, дуже коротка?

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор — Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи“
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Фільми про визначних українців

Ми живемо у регіоні держави, де збережена мова, культура, традиції, пам'ять і спадкоємність поколінь, тому прагнемо покласти власну цеглинку у розбудову державницької ідеології України, створивши цикл документальних відеофільмів про духовних світочів нації, визначних синів і дочок нашого народу.

Розпочати його вирішено з постаті Митрополита Йосипа Сліпого. Фільм буде передано для показу в усі реґіональні телекомпанії України. Вартість проєкту кожного фільму складає 3 тисячі ам. дол. Плянується створення відеофільмів про Михайла Вербицького, Євгена Коновальця, Степана Бандеру, Романа Шухевича, родини Шептицьких, Крушельницьких, Левицьких, Катерину Зарицьку. Усі, хто зможе долучитись до здійснення цих проєктів, будуть вказані в написах фільму і отримають копію відеофільму на відеокасеті чи комп'ютерному диску. Виконавцем проєкту буде „Студія Кліо" у Львові, яка має досвід випуску відеофільмів. Ми з приємністю розглянемо усі побажання та пропозиції стосовно виробництва відеофільмів.

Наша адреса: вул. Кульпарківська, 140/68, Львів, 79000 Ukraine. Інтернет: www.clio.com.ua. Електронна пошта: clio@mail.lviv.ua. Тел.: (380) (322) 92-02-76 або 76-82-01.

Юрій Євтушик,
Львів

Перший храм УГКЦ на півдні України

Ми, парафіяни з села Зміївки, Бериславського району, Херсонської области, на чолі з нашим о. Степаном Макаром, хочемо побудувати храм Різдва Пресвятої Богородиці – першу греко-католицьку церкву на півдні України. Наші батьки були примусово виселені в 1945–46 роках з колишньої Дрогобицької области. Сільський уряд виділив нам ділянку землі, на якій ми почали будувати свій храм. Очікуємо на ваші пожертви, які просимо висилати на адресу: Holy Protection, 18 Leeds Street, Toronto Ontario M6G IN7. Я є координатором цієї збірки, моя адреса: Wasyl Drabik, 22 Poplar Ave., Etobicoke ON M9B 3R2 Canada.

Василь Драбик,
Канада

Перше причастя на місці майбутньої церкви у Зміївці

Будуємо Духовний центр молоді

Громада української греко-католицької церкви міста Южного в минулому році отримала землю під будівництво храму та Духовного молодіжного центру. Проєкт центру включає залю для масових зібрань, благодійну їдальню, спортивну залю, навчальні кляси для дитячих і молодіжних груп, молодіжне видавництво. Наше місто розташоване на березі Чорного моря поблизу Одеси. У ньому проживають переважно молоді люди, які прибули сюди 25 років тому, з початком будівництва порту „Южний".

За подальшими інформаціями щодо допомоги у цьому проєкті просимо звертатися на адрес: вул. Хіміків, 2 кв. 86, м. Южний, 65481 Ukraine. Тел.: (380) (4842) 3-03-88. Електронна пошта: stavko@ukr.net

о. Василь Колодчин,
м. Южний, Одеської обл.

Альманах „Визначні постаті закордонного українства"

На створення альманаху „Визначні постаті закордонного українства" склали пожертви: 100 дол. – Зіновій Мельник (Цинцинаті, Огайо); з Кергонксону, Н. Й. – по 50 дол. – Роман Барановський, Володимир Вальчук, Дмитро Досяк ; по 20 дол. – Михайло Рубіч, Іван Пілат, а також Лола Савескі – 10 дол. Складаємо щиру подяку й признання усім ласкавим жертводавцям і просимо всіх українців та інші установи прилучитися до збіркової акції, аби незабаром видати альманах.

Чеки про пожертву просимо надсилати представникові Інституту в США О. Морозові на адресу: Dr. Osyp Moroz, 102 Steven Street, Kerhonkson, NY 12446-2940. Тел. і факс: (845) 626-4533. Висловлюємо сердечну подяку докторові медицини Ярославові Туркалу (Нью-Гейвен, Кон.) за подаровану інститутові власного авторства книгу „Нарис історії Вселенських Соборів (325-787)" (Нью-Гейвен–Брюсель, 1974).

Поштова адреса редакційних ради та колегії альманаху: а/с 126, м. Київ, 01034 Ukraine . Телефон у Києві (380) (44) 244-29-11.

Ігор Винниченко,
Київ

Уточнення

У дописі Анни Байляк „Добре вчать дітей у Павлівці" (ч. 12) про школу, якій подружжя Байляків подарувало три комп'ютери та інше обладнання, помилково названо директором школи Заслужену вчительку України Олександру Тачинську-Табачин, тоді як цю школу очолює вчителька вищої категорії Надія Шкандрій.

* * *

В публікації „Свободи" (ч. 12) „А „чума" все ще ходить і збирає жертви" пропущено, що допомогу дитячій спеціялізованій лікарні у Львові надала. крім Фонду допомоги дітям Чорнобиля, також СУА. – **Редакція.**

В Миргороді відкрилася книгозбірня ім. Галини Король

Споконвіку вороги української державности безжально знищували духовну спадщину нашого народу. Особливо жорстоко переслідувалась українська книга, вціліли лише поодинокі приватні книгозбірні. Вони й сьогодні є важливими осередками знань і культури. Одну з них заснували Володимир і Галина Король – члени української громади Америки.

Цього року Галина Король прислала нашій студії декілька великих пакунків з надзвичайно цінною художньою, науковою, документальною літературою. Це дало можливість відкрити бібліотеку духовного і національного відродження, яка носитиме ім'я Галини Король. До книжкового фонду новоствореної бібліотеки ввійшли тисячі творів українських авторів. Це романістика, поезія, історія українського війська, УПА, ОУН, історія України, спогади політв'язнів, матеріяли про життя української діяспори і т. д. В бібліотеці можна знайти літературу практично з усіх питань україністики, яка до 1990 року залишалася невідомою українському читачеві.

Особливо мене тішить прихід до нашого читача книг наших землячок і шанованих в усьому українському світі письменниць Докії Гуменної і Олени Звичайної. Чотиритомник Д. Гуменної „Діти Чумацького шляху" по праву вважається кращим прозовим твором про Україну минулого століття. У фонді бібліотеки є більшість україномовних часописів, які видавалися за кордоном, – „Український історик", „Наше життя", „Визвольний шлях", „Патріярхат", „Сучасність", „Лис Микита", „Чорнобильський вісник", „Самостійна Україна", „Альманах УНС", „Свобода", „Жіночий світ", „Молода Україна", „Наша мета", „Ідея і чин", „Вільна думка". Останню нам передплатила і щомісяця надсилає з Австралії наша щира приятелька Тетяна Борець. Фонд бібліотеки поповнили також книжкові надходження від Фундації українознавчих студій Австралії і від нині покійного письменника і громадського діяча Дмитра Нитченка, сім'ї Борців.

Ми продовжуємо формувати бібліотечний фонд книгозбірні і просимо земляків, коли є така можливість, надсилати літературу, яка в молодіжному середовищі України принесе велику інтелектуальність і духовну користь.

Наша адреса: вулиця Ведмедівка, 55, м. Миргород, Полтавська область, 37600 Ukraine. Тел. (380) (5355) 5-96-62.

Анатолій Сазанський
Миргород,
Полтавської обл.

Гості зі шхуни „Батьківщина"

Нещодавно в гостях у мене були кияни Ніна й Дмитро Бірюковичі. Через моря і океани вони приплили в США на вітрильнику „Батьківщина", здійснюючи славну акцію „Хай світ пізнає Україну". Дмитро Бірюкович – капітан вітрильника, його дружина Ніна разом з ним бере участь в цій подорожі. Вони знали ще в Києві мої ліричні вірші, і коли вітрильник пришвартувався в Лонг Бич, недалеко від Лос-Анджелесу, відвідали свого земляка. Багато цікавого розповіли гості про те, як вони на шхуні долали шторми й тумани, як урочисто їх зустрічали американці, як самовіддано допомагали їм. Я подарував гостям свою недавно видану книгу „Лірика", побажав їм щасливого плавання. Пройти на вітрильнику крізь величезний водний простір, гордо пронести державний прапор своєї Батьківщини – це високий подвиг.

Абрам Кацнельсон,
Лос-Анджелес, Каліф.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

У Пеняках бережуть пам'ять про о. Григорія Грушку

До 90-річчя від дня смерти

У 1890 році тридцятилітній священик о. Григорій Грушка приїхав до США, щоб охопити духовною опікою українців, ділити з ними долю й недолю. У 1891 році о. Григорій Грушка збудував церкву, того ж року видав одне число газети „Новий світ", а 15 вересня 1893 року появилося його старанням перше число „Свободи", яка виходить до сьогоднішнього дня. Отець Григорій писав поезії, оповідання й інші літературні твори, був також відомим проповідником. З ініціятиви о. Григорія Грушки засновано 22 лютого 1894 року Український Народний Союз.

У 1906 році о. Г. Грушка повернувся в Україну і став парохом у селі Пеняках, рідному селі автора цього допису. Він заснував читальню „Просвіти", дбав про культурний та економічний розвиток села, молодь згуртував у церковних братствах, виховував їх на добрих християн і свідомих українців.

Помер о. Г. Грушка на 53-му році життя 18 квітня 1913 року. Похорон його в Пеняках перетворився на маніфестацію, бо всі бажали віддати останню прислугу незвичайному трудівникові. У похороні брала участь моя мама Анна Орловська, яка померла в Чикаго 1978 року. Український Народний Союз поставив на його могилі пам'ятник з чорного мармуру, посвячення якого відбулось в 1937 році у присутності дев'яти священиків. У 1944 році пам'ятник був пошкоджений, його відновлено в 1987 році за фінансовою допомогою УНСоюзу. Заходами УНСоюзу появилася пропам'ятна медаля о. Г. Грушки для вшанування його світлої пам'яті й заслуг для Української Церкви і народу, як в Америці, так і в Україні.

Відвідуючи моє рідне село Пеняки, я брав участь у Літургії в церкві св. Покрови, в якій колись правив о. Г. Грушка, приніс квіти до пам'ятника священикові.

Засновану ним газету „Свобода" читав ще в Україні, коли вона приходила до о. Григорія Грушки, а після його смерти – до парафії. „Свобода" багато зробила для втримання українського духу серед молодшого покоління.

Осип Панчишин,
Чикаго

Загальні збори монреальської округи

МОНРЕАЛЬ. – Округа УНСоюзу має тепер три відділи: 434, 465 і 473. Цього року її річні загальні збори відбулися в суботу, 15 березня, в Домі української молоді. Їх відкрила і вела голова Округи, почесна радна УНСоюзу Текля Мороз. Секретарювала організаційний референт Округи Олександра Дольницька.

Учасники зборів одержали від Т. Мороз фотокопії виданих УНСоюзом листків зі статистичними даними про членство й здобутки УНСоюзу, зокрема його Монреальської округи, в 2002 році.

Округа здобула тоді шістьох нових членів, виконавши таким чином на 40 відсотків призначену їй на той рік квоту 15 нових членів, але в тому самому часі втратила 33 члени. В кінці 2002 року в окрузі було 570 активних членів УНСоюзу.

Після дискусії над звітами управи і Контрольної комісії збори вибрали новий провід Округи в такому складі: голова – Текля Мороз, заступник голови – Євген Дячишин, секретар – Віра Баніт, касир – Сергій Джула й організаційний референт – Олександра Дольницька. Контрольна комісія: Адольф Гладилович, Ольга Кучарська і Олена Мандрик; делегати до Відділу Конгресу Українців Канади: Марта Білик і Сергій Джула; пресовий референт – Адольф Гладилович.

Збори запропонували УНСоюзові встановити для Монреальської округи на 2003 рік квоту – 15 нових членів. Вони, між іншим, підтримали минулорічне звернення 473 Відділу до Екзекутиви і Статутової комісії УНСоюзу з пропозицією: 1) дозволити особам, які собі цього бажають, далі платити свої вкладки через секретарів їхніх Відділів, 2) діставати від УНСоюзу кореспонденцію і аплікації у двох мовах, а не виключно англійською, бо, як сказано у зверненні, „навіть нелегально вимагати підпису від тих людей, котрі вповні не розуміють, що підписують", 3) давати канадським членам УНСоюзу можливість вибирати, якою валютою платити вкладки і діставати своє забезпечення.

Адольф Гладилович

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ПОВІДОМЛЯЄ

РІЧНІ ЗБОРИ ОКРУГ ВІДБУДУТЬСЯ

Округа	Місце проведення зборів Адреса	Дата	Година	Управа Округи
ЧИКАГО	Український Культурний Центр 2247 W. Chicago Ave. Chicago, IL	4/5/30	3:00	Стефко Куропась, Андрій Скиба, Богдан Кукуруза, Д-р Мирон Куропась, Гелен Олек-Скотт, Михайло Куропась
СИРАКЮЗИ	Церква св. Івана Хрестителя 207 Tompkins St. Syracuse, NY	4/6/03	2:30	Д-р Іван Гвозда, Микола Велич, Микола Кривий
КЛІВЛЕНД	Домівка Союзу Українок при катедрі св. Йосафата 5720 State Rd., Parma, OH	4/12/03	1:00	Евген Бачинський, Леся Оленчук, Наталія Мягкий

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Просвіта" долає перешкоди

Отримав газету „Свобода" від 20 грудня 2002 р. і переконався, що тижневик подає правду, до найменших дрібниць, про ситуацію в Україні.

Ми, просвітяни, працюємо у складних умовах , але плідно. Зокрема на Хмельниччині діють осередки в усіх районах (а їх є 20), щорічно проводимо заходи до Шевченківських днів, свята української мови, відкриваємо світлиці, повертаємо народові історичну пам'ять, підтримуємо тих, хто стоїть на засадах української державности. Минулого року провели науково-практичну конференцію до 100-річчя з дня народження Григорія Костюка, 4 квітня проведемо симпозіюм до 100-річчя письменника-вченого, переслідуваного владою, доктора філології О. Кисельова (1903–1967).

Справи були б набагато кращими, якби ми мали своє приміщення. Ми маємо можливість придбати оселю в центрі Хмельницького, де й розмістимо світлицю і книгарню „Просвіти". Збираємо кошти. Обласне товариство „Просвіта" буде вдячне за будь-яку підтримку нашої діяльности. Моя адреса: а/с 913, Хмельницький, 29025, Ukraine. Тел. (380) 382-686-91.

Віталій Мацько,
голова Хмельницького обласного товариства „Просвіта"

Софійка пам'ятатиме доброчинців

Я сповнений вдячности за публікацію у „Свободі" за 15 листопада минулого року мого заклику допомогти коштами на лікування моєї внучки – 12-річної Софії-Ярини Войтів.

На заклик відгукнулося багато небайдужих людей. Завдяки їхній щедрості Софія-Ярина отримала своєчасну допомогу – курс лікування важкої недуги ефективними дорогими медикаментами.

Дякую за організацію допомогової акції, відкриття рахунку, збір коштів та щедрі особисті внески доброчинцям із Рочестеру, Н. Й., – Миколі Єйні, Анні Єйні (з Харамбурів), Андрієві Харамбурі. Рівно ж дякую проводові Братства колишніх вояків УПА в США, станиці Братства колишніх вояків УПА в Рочестері (І. Лялюк і С. Адамчук), пластовим організаціям у США і Німеччині, допомоговим організаціям в США, Великобританії й Німеччині.

Дівчинка-пластунка Софія-Ярина пам'ятатиме їх і керуватиметься у житті принципом: „Допоможи ближньому".

Мирослав Меркун,
станичний Личаківської станиці Львівського крайового Братства вояків ОУН-УПА

Сестри-василіянки потребують помочі

У 1902 році Товариство руських жінок звернулося до Сестер-василіянок у Яворові з проханням відкрити у Перемишлі інтернат для дівчат. Сестри погодилися. Перші два роки інтернат містився у винайнятих домах. У 1904 році закуплено на вул. Каспровича гарну кам'яницю і там розміщено інтернат. В тому ж році було в ньому вже 53 дівчат. Інтернат утримували батьки дівчат. Допомагав також Митрополит Андрей Шептицький. Виховна діяльність Сестер-василіянок у Перемишлі була припинена під час Другої світової війни (1939–1945). Був це час неспокою, страху, ревізій, ув'язнень, вивезень у Сибір. У 1962 році комуністична влада Польщі насильно забрала монастир василіянок у Перемишлі. 17 травня 1989 року нова влада Польщі затвердила закон про повернення церковного майна його колишнім власникам. Сестри також звернулися до Маєткової комісії, і 17 травня 1995 року їм було віддано дім. Однак він потребував капітального ремонту. Сестри почали його весною 1997 року, але справа іде дуже поволі, бо залежить від фінансових засобів.

с. Тереса Малиняк, ЧСВВ

За подальшою інформацією щодо допомоги сестрам можна звернутися до ігумені, с. Анни Пєцунко: Siostry Zakonu Sw. Bazylego Wielkiego, ul. Bukowiecka, 8, 03-676 Warszawa, Poland. Чекаємо на співчуття.

Моя молитва

Я написав маленький вірш „Моя молитва", який прочитав наш священик – о. Богдан і сказав, що йому вірш дуже сподобався. Висилаю його до „Свободи". Я один із тих, хто пережив страшний голодомор 1932–33 років, і хочу, щоб „Свобода" взяла активну участь у відзначенні 70-ліття цієї великої трагедії українського народу.

Василь Дудка,
Канада

Довго, довго ми чекали
На цей Господній Божий дар,
Коли нарід наш,
катований віками,
Свої кайдани розірвав.
Україно, наша рідна мамо,
Ми стаємо тут на коліна всі
І, Божа Сила свідком нашим,
Ми присягаємося Тобі.
Ті мільйони жертв,
що згинули за тебе
Будуть завжди в нас у серцях,
А співуча мова українська
Лунатиме по селах і містах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 5 КВІТНЯ 2003 р.

Ню-Йорк, Н.Й. Загальні збори 86 Відд. УНС-УСК відбудуться о год. 2-ій по пол. в домівці УСК-у. Адреса: 122 2-га Аве. В програмі: звіти управи, контрольної комісії і вибір нової управи.

Секретар відділу

Їх змусили воювати на чужому полі

Кілька тижнів тому в газетах було вміщено світлину з церемонії, що відбулась коло пам'ятника в Києві воякам, які загинули в Афганістані у 1979–1989 роках. Кожний з нас добре здає собі справу, що участь у війні поряд з російськими солдатами і вбивство невинного населення Афганістану нічого спільного із волею українського народу не має. Московсько-комуністична кліка діяла в ім'я своїх власних імперіялістичних амбіцій і висилала українську молодь на війну не тільки в цій кампанії, але й багато разів до неї.

Коли ми, дивізійники, ішли з німецькою армією воювати проти „імперії зла", проти нашого ворога, що немилосердно нищив наш народ, край, нашу культуру, нашу церкву, московсько-комуністичні сатрапи разом зі своїми колябобрантами називали нас „фашистами". А за що ці невинні українські молоді юнаки віддавали своє життя? Так, треба схилити голови перед маєстатом їхньої смерти, але сказати усім, що вони були змушені воювати у війську агресора.

Богдан Середюк,
ветеран Першої дивізії УНА, Пенсильванія

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Зустріч представниць жіночих організацій з головою СФУЖО

При почесному столі (зліва): Н. Савчук, А. Кучинська, І. Куровицька, М. Шкамбара, О. Кобець, Л. Сілецька, Н. Шміґель.

НЬЮ-ЙОРК. – Кожного року у березні в ООН відбувається сесія Комісії статусу жінок, в якій беруть численну участь представниці українських жіночих організацій. Цього разу, крім сесійної програми, вони мали окрему зустріч з Марією Шкамбарою, яка в жовтні минулого року була обрана головою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО).

Ця зустріч відбулася 3 березня у приміщеннях Дому Державницького Фронту і зібрала не лише делеґаток від різних жіночих організацій в США, але й численне жіноцтво Нью-Йорку, адже це була добра нагода познайомитися з обраною на VIII конґресі головою СФУЖО і водночас обговорити актуальні теми жіночого руху.

Вечір відкрила, як його господиня, Надія Савчук, голова Округи СУ, і передала слово голові СУА Ірині Куровицькій, яка представила гостей за почесним столом теплим словом та привітала квітами Марію Шкамбару, гостю з Києва, голову Жіночого товариства ім. О. Теліги Ольгу Кобець, голову Головної управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України Любов Сілецьку, голову жіночої делеґації до ООН з рамени СФУЖО Надію Шміґель і Аллу Кучинську – дружину Постійного представника України до ООН Валерія Кучинського.

У своєму привітальному слові І. Куровицька побажала М. Шкамбарі успіху у її відповідальній праці провідниці СФУЖО та запевнила їй активну підтримку, як також не менше сердечно привітала усіх учасниць президіяльного столу. Голова української жіночої делеґації до ООН Надія Шміґель привітала усіх українок, які співпрацюють в ООН та беруть участь у всіх її сесіях, зокрема присутню між учасницями сеньйорку делеґації українських жінок до ООН Елю Процюк.

Ключеве слово на цьому зібранні мала М. Шкамбара. Вона пригадала багатолітню участь українських жінок в сесіях ООН, відзначила особисту ініціятивність багатьох з них, зокрема Е. Процюк, покійної Ніни Караванської та інших, які порушували гострі проблеми з життя України – починаючи від захисту політв'язнів до з'ясування обставин Великого голоду 1932–33 років.

Сьогодні стоять на першому місці економічні питання в Україні, бо саме з них випливають такі страшні явища, як торгівля жінками, шукання заробітку в чужих краях, залишення родин з дітьми напризволяще. Все ж трагічний сьогоднішній стан не зупинить розвиток українського суспільства, за декілька років воно міцно стане на ноги. Але ж для цього треба чимало попрацювати. Голова СФУЖО підкреслила важливість участи українських жінок в ООН, бо це ефективний спосіб допомоги українській державі. Але не менш важлива діяльність жіночих організацій в Україні, без яких існування СФУЖО було б проблематичним. Важливим, на думку М. Шкамбари, є опіка над дітьми в Україні з відповідною духовною і матеріяльною підтримкою з боку діяспори.

Після привітань на адресу М. Шкамбари від імені Союзу Українок Америки, Головної управи ООЧСУ і делеґації до ООН, виступила гостя з України О. Кобець. Вона зворушено підкреслила, яким для неї переживанням є бути серед цього активного гурту українських жінок і з ним співпрацювати. Тим більше, що започатковані жінками проєкти завжди мають успіх. В Україні зростає небезпека для української мови і тут треба пильности і політичної волі усіх громадських організацій, в першу чергу – жіночих. В Україні виростає нове покоління і саме на ньому треба будувати майбутнє. О. Кобець – редакторка журналу „Жіночий світ" і через нього намагається поглиблювати український дух серед молоді.

Л. Сілецька у своєму привітальному слові представила працю ООЧСУ та підкреслила повну співпрацю з іншими організаціями. Голова СУА І. Куровицька дякувала окремо за поміч, яку отримують українські жіночі організації у своїй праці на терені ООН від Алли Кучинської, дружини Постійного представника України, посла В. Кучинського.

Вечір пройшов у теплій атмосфері, з оптимістичною настановою до дальшої праці та співпраці українських жінок на терені ООН.

І. Куровицька вручає вітальні квіти гості з Києва О. Кобець.

О. Кузьмович

13 квітня: конференція Товариства інженерів

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 13 квітня, о 3-ій год. по полудні, в приміщенні Українського освітньо-культурного центру (700 Cedar Rd., Jenkintown) Філядельфійський відділ Товариства українських інженерів Америки влаштовує конференцію про вклад визначних українських вчених в американську науку і україністику на поштових марках США. Доповідачі: д-р Святослав Трофименко, д-р Любомир Онишкевич та інж. Андрій Сольчаник. Вступ вільний.

ТУІА

Готуватися до школи ніколи не зарано

ПАСЕЙК Н. Дж. – Триває реєстрування на 2003-2004 шкільний рік в українській католицькій школі св. Миколая в Пасейку, Н.Дж. Парафіяльна школа св. Миколая діє вже понад 60 років. За той час вона випустила кілька сот ґрадуантів, котрі стали добрими, корисними громадянами і свідомими українцями. Понад 60 відсотків дітей у нашій школі походять з українських родин.

Наша школа дає новоприбулим дітям можливість звикати до нового американського оточення в українському середовищі, а дітям, народженим в Америці, можливість пізнати своє українське походження.

Школа парафії св. Миколая дає сучасну освіту: маємо відданих кваліфікованих учителів, щоденне вивчення української мови і релігії, комп`ютерні кляси, доступ до Інтернету, кабельного телебачення і відеотехніки в кожній клясі, сучасні підручники, нову лябораторію, фізкультуру, бібліотеку, музичну програму, шкільний хор, групу в програмі після шкільних зайнять "after school program" для тих родин, де обидвоє батьків працюють.

Навчання в католицькій школі є дуже корисним для ваших дітей чи внуків. В католицьких школах є сприятлива, релігійна, моральна, безпечна атмосфера і у нашому випадку – плекання гордости за своє українське походження. Таким чином, наша школа виховує майбутніх членів і провідників української громади.

У школі св. Миколая є кляси від передшкілля до 8-ої . До нашого передшкілля приймаємо дітей, котрі закінчать 4 роки до 31-го жовтня 2003 року. Додаткові інформації можна отримати в школі св. Миколая за адресою: 223 President St., Passaic, NJ або телефонуючи на ч. (973) 779-0249. Наша веб-сторінка є: home.catholicweb.com/stnicholasukrainian. Запрошуємо записувати Ваших дітей до української католицької школи при парафії св. Миколая в Пасейку, Н. Дж.

Дирекція школи

Учні української школи ім. св. Миколая в Пасейку

Березневі наради в УККА

НЬЮ-ЙОРК. – 15 березня чергове засідання Крайової екзекутиви УККА розпочалося хвилиною мовчанки у пам'ять бл. п. Михайла Шпонтака, скарбника УККА та відданого громадського активіста, який відійшов у вічність 14 лютого ц.р., а також у пам'ять бл.п. Слави Стецько, народного депутата України та провідника Конгресу Українських Націоналістів, яка присвятила життя відновленню незалежности України та відбудові її державности.

На засіданні обговорено проєкти підготовки до XIX Конгресу Українців Америки, а також відзначення 70-ої річниці Великого голоду 1932-33 років.

Головною темою проєктів УККА в Україні цього року залишаються президентські вибори 2004 року. Крайова екзекутива УККА рекомендувала продовжувати втілювати в Україні передвиборчі проєкти громадсько-освітнього характеру.

Рада оборони і допомоги українцям (РОДУ) УККА повідомила про можливість розповсюдити „Історію України" з новим розділом про українців у США на компактному диску у всіх школах, інститутах, та громадських бібліотеках України.

В часі підготовки до президентських виборів в Україні ООЧСУ під патронатом УККА спонзорує в США виставку про репресії в Україні і Голод1932-1933 років. Мета – зібрати достатньо коштів, щоб показати її в усіх містах України. Виставку українських американських художників буде показано в найбільших українських музеях до 125-річчя української іміграції до США.

VIII Світовий Конгрес Українців (СКУ) відбудеться в Києві від18 до 21 серпня 2003 року. Президент УККА запропонував, щоб чотири делеґати представляли Крайову екзекутиву, а решта дев'ять – відділи УККА в Нью-Йорку, Чикаго, Дітройті, Клівленді, Лос Анжелесі, Філядельфії, Йонкерсі та Нью Джерзі.

УККА

Відзначили

ДЖЕНКІНТОВН, ПА. – 9 березня у приміщенні Українського культурного центру (УОКЦ) відбулася імпреза „Українська жінка та її творчість". Ця подія включала показ моди творців з України та з-за кордону, частування, мистецьку музичну програму.

Імпреза була влаштована старанням Окружної управи Філядельфії Союзу Українок Америки у зв'язку зі святкуванням березня як Місяця жінки. Були присутні понад 200 осіб. Показ фасонів проведено під координацією крамниці-бутік „Червоний мак". У березні в УОКЦ триває виставка творчости членок СУА Філядельфійської округи.

Марта Пеленська, Христина Хомин-Їжак

До 70-річчя Великого голоду в Україні

Жахливий спомин мого дитинства

Коли мені було шість років, в Україні почався голод. Харчів все меншало... Наша робітниця Пріся мила лушпиння з картоплі і варила якийсь кандьор. Батько працював на кінофабриці в Києві і кожен день мусив йти пустирем повз Лук'янівську в'язницю, а тоді їхав трамваєм до кінофабрики. Якось, коли він повертався додому, на тому пустирі батько побачив гурт людей коло мертвої коняки, яка була ще тепла. Люди відрізували шматки м'яса. У батька не було ножа, але якась добра душа позичила йому і батько одрізав 3–4 кілограми м'яса і одну нирку. Я досі не можу забути неприємний запах нирки, яку Пріся варила, і досі в рот не беру зробленого з нирки.

Селяни приходили в Київ в пошуках їжі і вмирали на вулицях. Звертати увагу на цих людей було небезпечно. Батько казав, що спеціяльні вантажні авта збирали померлих. Було тяжко проходити і не реаґувати.

До нас у двір прийшла селянка з дівчинкою років дванадцяти і просила хліба. Ні у кого хліба не було. Вони сиділи на землі, а вранці я побачила з вікна, що вони уже лежали, не рухаючись. Я почула, як мама сказала Прісі, що вони, бідні, померли.

Моєї мами матір, баба Маруся, жила в селі Казиміровці. Там їй самій залишатись було дуже небезпечно, особливо після того, як ми почули жахливу історію від однієї молодої вчительки, батьки якої жили чи в Казимірівці, чи в якомусь сусідньому селі, я не пам'ятаю. Ця жінка поїхала на село дізнатись, що з її батьками і братом. Коли вона зійшла з пароплава, на пристані побачила знайомого селянина, сусіда її батьків. Він підвіз її в село. Дорогою вчителька розпитувала про своїх батьків і брата. Селянин щоразу переводив розмову на щось інше. Коли вони в'їхали в село, цей селянин сказав, що, мовляв, як їй треба буде якась допомога, то до його хати дуже близько – через поле, навпростець.

Вчителька зайшла до хати, але там нікого не було. Вона ходила по хаті і заглядала в кутки. Заглянула в комору, де стояли діжки з покришками. Вона підняла покришки – там було засолене м'ясо. Це її трохи здивувало, адже свиней, курей, корови уже давно не було, звідки ж узялося м'ясо? В другій діжці теж було м'ясо, збоку вона побачила шматок м'яса з шкірою і бородавкою на ній. У вчительки щось заворушилося в голові і... раптом вона зрозуміла! Шкіра з бородавкою – це рука її батька! М'ясо – це її батьки!

Вона похолола, вискочила з комори. В сінях стояв брат. Щоб його не сполохати, вона привітно з ним привіталась і спитала, де батьки? Брат відповів, що батьки поїхали на ярмарок. Який може бути ярмарок в такий час?!

Тоді вона пригадала, що селянин-сусід, сказав – мовляв, його хата дуже близько, навпростець, через поле. Все стало ясно, їй треба тікати, доки брат не запідозрив, що вона знає правду.

Погляд брата був дивний, він якось скоса дивився, уникав її погляду. Брат сказав, що буде варити вечерю і мусить принести дрова. Через вікно вчителька побачила, що брат точив сокиру. Вчителька вилізла через вікно задньої кімнати, яка виходить вікнами в поле, і побігла до сусіда, який їй тоді розповів, що всі в селі знали – брат збожеволів і зарізав батьків. В той день вчителька повернулась до Києва і оповіла нам цю страшну історію.

До Казимировки мій батько мусив добиратися різними способами, але більше – пішки. Пароплави уже не ходили, Дніпро замерз. З різними пригодами батько забрав і привіз бабу Марусю до нас. Вона оповідала, як спеціяльні загони ходили в селі і забирали все, що було їстівне. Уся худоба була забрана раніше. У баби Марусі в печі був малий горщик з гречаною кашею – забрали і це.

До нас приходив батьків приятель – художник Сашко Саєнко. Він завжди старався мені щось принести. Це була дуже мила і добра людина, але я, як дитина, боялась його, бо він був глухо-німий. Якось він приніс мені одну цукерку, загорнуту в кольоровий папір. Цукерка була тверда – монпасьє. Я її „їла" 10 днів, лизала вранці і ввечері з гарячою водою.

Моя мама, через Союз художників, одержала замовлення на плякати для Червоної армії. Платили їй грішми, але головне – давали обід. Мама брала обід додому і вся наша родина, п'ятеро осіб, їли цю одну порцію. Обід був дуже простий, але поживний і щедрого розміру. Мама старалась продовжити роботу якнайдовше, але після трьох тижнів це стало викликати підозри і мама мусіла закінчити плякати.

Для того, щоб додатково „видушити" з населення золото і срібло, в Києві відчинилися крамниці „Торгсін", тобто „Торгівля з іноземцями". Там за золото, срібло можна було купити харчові продукти. У нас були мій золотий хрестик, тоненький мамин браслет. У мами були золоті коронки в роті. Батько з трудношами вийняв ці коронки і молотком їх розплескав. Батьки згадали, що в льоху була закопана старовинна ікона, велика, зі срібними ризами. Я пам'ятаю, як батько приніс з льоху ікону і ввечері, за закритими завісами, на столі знімав срібло з ікони. Він розбив його, зробив грудку, щоб не можна було пізнати, що це було. Баба Маруся і Пріся втирали сльози. Батько дізнався, що в старих монетах було багато срібла. Він розбив кілька монет, які у нас були, поробив грудки і все відніс в „Торгсін".

Я дуже добре пам'ятаю, як мама мене розбудила (я вже спала) і повела до їдальні. Досі не забуду цю чудову картину – на столі було відразу Різдво, Великдень, іменини – все разом! Сулія з олією грала проти світла золотими зірочками. Велика хлібина, піраміда цукру, торба борошна і велика ковбаса – усе це було на столі. Я попросила, щоб мені дали покришеного хліба з олією! Яка насолода!

Коли уже потепліло надворі, наша сусідка прийшла до нас показати чудовий разовий хліб, який продавався без карток за комерційними, дуже високими цінами. Всі нюхали і посміхались. Офіційно голоду в Україні не було, колективізація селян була успішно закінчена, а ті мільйони, які загинули, звичайно, не рахувались і не згадувались.

Катерина Кричевська-Расандіч,
Монтен В'ю, Каліфорнія

Новобудови, оплачені життям українського селянства

Голова Київської міської організації Товариства „Меморіял" Роман Круцик передав до „Свободи" текст виступу члена правління цієї організації А. Єременка на Міжнародній науковій конференції „Три голодомори в Україні у XX столітті", що відбулася 7 листопада 2002 року в Київському університеті імені Шевченка. Подаємо цей текст повністю.

Для чого у 1920-30-их роках російсько-більшовицькій владі тодішнього Радянського Союзу вкрай було необхідно привласнити якомога більше зерна, а головне – насильницьки реквізувати його у селян? При цьому більшовиків не тривожило, що така політика призводила до повального голоду, а з ним і до смерти мільйонів людей. Адже після придушення „нової економічної політики", завдяки якій більшовики утримались при владі, виникла реальна можливість для панування в СРСР марксистсько-ленінської ідеології, яка сповідувала побудову держави нової формації і створення в ній вільного від „буржуазної експлуатації" суспільства.

Проте на практиці держава ледь животіла, повсюди панували розруха й занепад. Саме тому більшовицькі керманичі на чолі зі Сталіним йшли на все, аби показати світовій громадськості хоч уявну силу своєї суспільно-політичної доктрини. Коли ж золотий запас колишньої Російської імперії і коштовності царського музею „Ермітажу" більшовики розтринькали, головною і єдиною „валютою" у влади залишився хліб.

І ось тоді, в повній мірі використовуючи оцю дорогоцінну „валюту", Сталін зі слухняним політбюро Комуністичної партії йшли на все, аби замилити очі світовій громадськості своїми ґрандіозними технічними проєктами. При цьому вони дістали нагоду знищити недогідне і вороже до нового ладу українське селянство. Що ж то були за проєкти? Чи не стався часом злет технічного проґресу молодої держави, породжений передовою інженерною думкою нових, соціялістичних за духом, її громадян? Ні, то були передові на той час, технічні чужоземні проєкти, які більшовицька влада Радянського Союзу купувала, розраховуючись відібраним у селян зерном.

Внаслідок технічного зростання країни, мільйони селян гинули від голодної смерти. Отже, технічні проєкти, якими більшовики намагались довести світові життєздатність своєї утопічної максистсько-ленінської ідеології, були оплачені мільйонами померлих в голодних муках людей.

Технічними проєктами, якими так вихвалялись більшовики, видаючи їх за свої, зокрема були Московський метрополітен, спочатку імені Лазаря Кагановича, а потім, і до сьогодні, імені Леніна, гідроелектростанція „Дніпрогес", харківський тракторний завод, магнітогорський металюргійний комбінат, автомобільний завод ГАЗ в Горькому (тепер Нижній Новгород". Проєкти належали американським і німецьким компаніям. Цивільна повітряна фльота СРСР була створена за німецьким проєктом, а постачання літаків здійснювала фірма „Люфтганза".

На будовах сталінських п'ятирічок сотні тисяч „свідомих будівників соціялізму", що повтікали з голодних сіл, за миску пайкової баланди місили голими ногами бетонний розчин, подавали його незчисленними дерев'яними візками до місця призначення, молотками гнули металеву арматуру. Їх число поповнювали мільйони в'язнів з тих же селян.

Саме таким виявився організований більшовиками вклад звільненого від „буржуазної експлуатації" пролетаріяту в „героїчну" розбудову соціялізму в СРСР. Відповідальну інженерну працю виконували фахівці від фірмплянувальників зарубіжних проєктів, оскільки інженерний корпус царської Росії в переважній більшості був більшовиками знищений, а уцілілих до інженерної практики не допускали.

Ось як і за які кошти будували більшовики технічне озброєння своєї імперії.

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Квітень 2003 р., ч. 32

Де зберігаються видання та архіви Фундації ім. Ів. Багряного та середовища УРДП-УДРП і його братніх організацій

Олексій Коновал

Під час Другої світової війни багато українських родин, гнаних, переслідуваних, розкуркулюваних та голодуючих залишили Україну й після війни опинилися на території Австрії та Німеччини. Згідно з договором 1945 року між США, Англією та СССР в Ялті, люди зі східних та центральних областей України, що були частиною радянської України, підлягали примусовій репатріяції зі Заходу на „родіну", в Совєтський Союз.

Українці з Галичини та земель, що до 1939 року були під Польщею, та стара еміґрація, особи, що вийшли на еміґрацію з урядом УНР після Першої світової війни, репатріяції не підлягали. Тому становище „східняків" і „західняків" України було різне. В 1946 році Іван Багряний написав памфлет „Чого я не хочу вертатися до СССР". Завдяки українцям в американській армії цей текст був переданий до США, перекладений на англійську мову й вручений впливовим сенаторам США, урядові Англії та генералові Айзенгаверові, який зі своїми вояками примушував силою їхати людей на „родіну". Під загальним тиском ситуація трохи змінилася, перестали силою вивозити до репатріяційних таборів, але людей під час перевірок викидали з ДП-таборів, як не примусово вивезених осіб на працю в Німеччину.

Іван Багряний зі своїми друзями розпочав наприкінці 1945 року видавати в Новім Ульмі, в Німеччині, газету „Українські вісті" та в скорому часі створив нову партію під назвою Українська Революційно-Демократична Партія (УРДП), яка охопила велике число свідомого елементу з центральних та східних областей України, так званих тоді „східняків", людей з Великої України. До них мали певне упередження вихідці зі західніх областей України, члени та прихильники українських націоналістичних середовищ. Діяльність УРДП спершу зосереджувалась в американській зоні Німеччини, а пізніше поширилася на англійську та французьку зони.

Газета „Українські вісті"стала голосом і оборонцем підрадянської еміґрації – чи то проти примусової репатріяції, чи таборових перевірок, звідки походять люди зі Сходу чи Галичини, чи щодо заходів виїзду на нові поселення в інші країни, за океан. Багато членів УРДП виїхали до США, Канади, Бельгії, Франції, Арґентини, Австралії, Англії, Бразилії, Венесуелі та інших країн світу. В тих країнах вони створили в 50-их роках свої крайові комітети УРДП чи ОУРДП та тримали й далі зв'язок з своєю централею, яка перебувала в Новім Ульмі, де мешкав зі своєю родиною Іван Багряний, керівник партії, та більшість членів проводу. Старанням членів УРДП 18 липня 1950 року в Нью-Йорку створено Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) в США, а пізніше створено ОДУМ в Канаді, Англії, Австралії, Німеччині та Бельгії. В чотирьох останніх країнах по десяти роках праці ОДУМ припинив своє існування через виїзд активних членів ОДУМ-у на американський континент. Між іншим, в Німеччині, при кінці 40-их років, велися переговори між середовищем Степана Бандери та Івана Багряного, щоб створити одну організацію української молоді, що не належить до Пласту. Але з тих переговорів нічого не вийшло. Особи з середовища ОУН С. Бандери не довіряли особам, що були запропоновані до спільного Центрального комітету. Вони почали їх перевіряти й більшість не пройшли перевірки, про що докладно розповідає в своїх спогадах Василь Ів. Гришко, який в той час був у середовищі ОУН. В той час в США було створено Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих з-під „совєтів" (ДОБРУС), а в Канаді – Союз Українців жертв російського комуністичного терору (СУЖЕРО), Леґіон ім. Симона Петлюри, Товариство сприяння УНРаді, Товариство Одумівських приятелів (ТОП) та Фундацію ім. Івана Багряного.

Середовище УРДП та його вище згадані братні організації видали цілий ряд вартісних книжок українською та англійською мовами про колективізацію, розкуркулювання, арешти та заслання на Сибір, про голод 1933 року, бо вони були наочними свідками трагічних років комуністичної влади на Україні.

Пройшли десятки років за межами України, й старша активна ґенерація УРДП та її братніх організацій почала помалу відходити в інший світ. Першим припинив своє існування ДОБРУС, тоді СУЖЕРО та Леґіон ім. Симона Петлюри, а з кінцем травня 2000 року партія УРДП-УДРП вирішила також припинити своє існування, а спрямувати решту своєї енергії, увагу та фінанси в праці Фундації ім. І. Багряного, щоб допомогти незалежній Україні стати на власні ноги.

Партія уважала, що не варто переносити свою діяльність в Україну, де й так забагато вже партій, багато яких мають ті ж самі ідеї, що мала УРДП.

Рівночасно зі створенням вище згаданих організацій появилися їх газети, журнали, бюлетені, інформаційні листки та інші пресові органи. За більш як півстоліття існування цих організацій назбиралося багато архівів та річників різних видань. Так як деякі організації припинили своє існування, було вирішено зберегти те, що ще залишилося, архіви та річники видань, для історії, студій та дослідів майбутнім поколінням.

(Закінчення в наступному випуску сторінки Фундації)

На Інтернеті - „Сад Гетсиманський"

Старанням проф. Максима Тарнавського з відділу слов'янських мов і літератур в Торонтському університеті, при фінансовій допомозі Фундації ім. І. Багряного, виставлено на Інтернеті роман „Сад Гетсиманський" Івана Багряного. Набір тексту зроблено в Україні, а перечитання тексту, виправлення технічних помилок, допущених в оригінальному творі, що вийшов 1950 року, зі збереженням правопису автора, а також електронне форматування були виконані в Канаді.

В листі до Фундації проф. М. Тарнавський пише: *„В інших електронних збірках вже появилися твори І. Багряного „Тигролови" і „Людина біжить над прірвою". За домовленням з власниками тих сайтів, де появилися ці твори, маю надію включити їх і у свою бібліотеку. Поза тим, хочу згадати, що до моєї бібліотеки включено, крім „Саду Гетсиманського", ще й унікальну бібліографію творів Івана Багряного, яку підготовлено в Харківській науковій бібліотеці ім. Короленка. Ця бібліографія, разом із текстом „Саду Гетсиманського", дозволить всім читачам, студентам і науковцям користуватися спадщиною Івана Багряного. Він собі на це заслужив".*

Бібліографічний показник, який має 42 сторінки, вийшов друком в Харкові 1996 року. Склали його Михайло Гетьманець, Валентина Ярошик та Вадим Усань. Науковим редактором видання є д-р О. Муромцева, відповідальна за випуск – О. Будецька, а редактор – С. Миценко. Про І. Багряного, як українського письменника та політичного діяча, написав Вадим Усань – секретар-координатор Харківського товариства „Україна–США–Канада" та представник Фундації ім. І. Багряного в Харкові.

Свідчення Івана Багряного перед комісією Конґресу США

Іван Багряний, голова Української Національної ради та відомий український письменник, автор перекладеного на англійську та інші мови роману „Тигролови", перестерігав Америку та вільний світ проти всіляких більшовицьких підступів, до яких він зараховує і т. зв. політику співіснування та практикований тепер у її рамках „культурний обмін". Пересторогу висловив І. Багряний у своїх свідченнях перед очолюваною конгресменом Френсіном Волтером в Пенсильванії палатною комісією розсліду неамериканських діянь 3 червня (1959 р.), в столиці країни. Перед свідченнями, що тривали три з половиною години та викликали загальне зацікавлення, І. Багряний був заприсяжений, подібно як і перекладач його свідчень на англійську мову ред. Володимир Душник. Заходи для цих свідчень були пороблені головою УККА проф. Левом Добрянським.

Конґресмен Волтер та інші члени комісії поставили І. Багряному понад 25 запитів, які відносились до совєтської політики в минулому і сучасному та на просторах совєтської імперії, як і за кордоном. Частина запитів стосувалась самого свідка – І. Багряного, його діяльности на Україні і на еміґрації.

Зокрема широко свідчив І. Багряний про совєтське фізичне і моральне народовбивство на Україні, віддаючи окрему увагу совєтському теророві та переслідуванням української культури й її творців і діячів.

Комісія живо інтересувалась теперішньою „відлигою" в Совєтському Союзі та її проявами в поодиноких галузях життя. Більшу увагу віддано також голосній справі Пастернака та звернення Хрущова до з'їзду совєтських письменників у справі т. зв. реабілітації.

Найбільше уваги віддано справам так званої політики співіснування та тепер все ширше практикованого в рамках тієї політики „культурного обміну". Свідок І. Багряний, користуючись реальними аргументами і прикладами, доказував, що все це є одним великим підступом червоної Московщини з єдиною метою: скріпити свою владу і послабити визвольні рухи поневолених народів, щоб приготовитись до здійснення своєї основної мети – заволодіння світом.

Вказуючи на однобічність т. зв. культурного обміну, І. Багряний висловив переконання, що погодженням на такий обмін Америка допомагає більшовикам закріпити свій авторитет та свою владу, поважно захитану нехай і неуспішними повстаннями в Угорщині, Тібеті, як і визвольними рухами інших поневолених народів, зокрема українського, що проявилось недавно заворушеннями на Карпатській Україні чи розстрілом українських революціонерів в Радивилові на Волині.

Думку І. Багряного про таку вартість „культурного обміну" доповнювали відповідною формульовкою своїх запитів і члени комісії, вказуючи м. ін. на факт поважного обурення в столиці тим, що між експонатами, які вислано на американську виставку, що має незадовго відбутися в Москві, є два портрети відомих американських комуністів.

Свідчення І. Багряного мали велику переконливу силу та зробили помітне враження на членів комісії.

(„Свобода", 18 червня 1959 р.)
З книжки „Листування І. Багряного"

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights,
IL 60005 USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

УКРАЇНА І СВІТ

Справа Ґонґадзе - тема книжки британського автора

ВАШІНҐТОН. – „Вбивство Георгія Ґонґадзе – непоодинокий випадок. Президент Кучма є справжнім серійним порушником прав людини", – так завершив свій виступ у Вашінґтоні 23 березня Ярослав Кошів, автор першої книжки про Георгія Гонгадзе – „Beheaded: The Killing of a Journalist". „В своїй книжці я просто зіставив події, які відбувалися в кабінеті (*Президента України Л. Кучми* – **О. К.**) та поза кабінетом, і вони повністю збіглися", – сказав Я.Кошів, виступаючи перед представниками української громади в парафіяльному центрі при греко-католицькій церкві Святої Родини.

Чому саме Георгій Ґонґадзе став об'єктом злочину, і чому цей випадок можна вважати системним? Щоб знайти відповіді, Я.Кошів вдається до детальної аналізи політичної ситуації, що склалася в Україні напередодні зникнення Г.Ґонґадзе, та вивчення біографій головних осіб „касетного скандалу".

Серед основних причин, що призвели до переслідування Ґонґадзе, автор називає опизиційність журналіста під час президентських виборів 1999 року. Ґонґадзе також був організатором збору підписів журналістів під листом, що наводив приклади утисків проти преси під час виборчої кампанії. Ці підписи Ґонґадзе привіз до Вашінґтону, щоб розповсюдити в Державному департаменті, Конгресі та громадських організаціях. В той самий час переобраний Президент Л.Кучма перебував в американській столиці з державною візитою. Разом з тим Я. Кошів не забуває й менш очевидних учасників тих подій. В книжці згадується фільм, знятий колишнім журналістом газети „Financial Times" Чарльзом Кловером, що був покликаний довести невинність українського Президента і причетність американського уряду до організування „касетного скандалу". Автор ставить під сумнів етичні принципи та об'єктивність британського журналіста і його фільму, який, до речі, був тричі показаний по українському ТБ перед виборами 2002 року.

Я. Кошів писав книжку близько року. Раніше він був заступником редактора газети „Kyiv Post" і співавтором книжок „Workers Against the Gulag" та „The Chernobyl Disaster". Я. Кошів народився в Дітройті, а тепер живе у Великій Британії.

За словами автора, до написання книжки про зникнення Ґонґадзе його спонукало знайомство з активістом УНР Михайлом Бойчишиним, яке відбулося у 1989 році, коли рухівець їздив по селах напередодні президентських виборів, намагаючись невтралізувати протидемократичний вплив номенклятурного адмінресурсу Леоніда Кравчука.

М. Бойчишин зник у 1994 році. Після нього у 1999 році загинув Вячеслав Чорновіл, а у 1998 році озброєні люди викрали помічника мера Одеси Ігоря Свободу, якого теж ніхто вже не побачив живим. „Після зникнення Ґонґадзе вперше з'явилися докази про те, хто стоїть за цими злочинами", – сказав Я. Кошів.

Автор вважає, що викрадення опозиційного журналіста здійснили так звані „орли Кравченка" або одне зі спеціяльних підрозділів міністерства внутрішніх справ з наміром відвезти його до Чечні, як записано на плівках майора Мельниченка. „Але вони не змогли виконати наказ. Щось сталося, що змусило їх вдатися до вбивства", – сказав Я.Кошів, який в своїй книзі детально вивчає всі версії слідчих у з'язку з вбивством Ґонґадзе.

Разом з тим, він досить скептично оцінив можливість притягнути Президента України до відповідальносьти, якщо Верховна Рада надасть йому недоторканість. Але автор все ж сподівається, що українська громадськість дізнається правду про організаторів вбивства. "Beheaded: The Killing of a Journalist" вже перекладається українською мовою, і автор намагатиметься її видати і розповсюдити в Україні.

Книгу англійською мовою можна придбати на веб-сайті її видавця: www.artemiapress.biz

„Дуже важливо, щоб ця книжка вийшла в Україні", – вважає вдова загиблого журналіста Мирослава Ґонґадзе. На її думку, найважливіше в книзі Я.Кошіва є те, що всі події розглядаються в широкому суспільному контексті, який неминуче приводить читача до висновку: те, що сталося з Георгієм Ґонґадзе не випадковість, а закономірний наслідок дій злочинної системи.

Ольга Крижановська

Новий Посол України в Ізраїлі

ЄРУСАЛИМ. – До обов'язків Посла України в державі Ізраїль приступив Олександер Сліпченко, далеко не початківець у дипломатії. Він закінчив Київський університет ім. Шевченка та Московську вищу дипломатичну школу, працював в секретаріяті Міжнародної організації праці в Женеві, а від проголошення незалежної України став її дипломатом. Інтерв'ю для „Свободи" узяла у нового посла Світлана Глаз:

Олександер Сліпченко

– Як ви розцінюєте свою дипломатичну працю у молодій державі?

– Це просто подарунок долі. Тепер можна працювати творчо, самостійно, на благо своєї батьківщини, підвищувати її авторитет у світі, говорити те, що думаєш. Попередній досвід, звичайно, став у пригоді. Я працював першим представником України в Швайцарії, в Берні, і одночасно представляв Україну в Европейському відділенні Організації Об'єднаних Націй в Женеві. Пізніше була Швеція, Данія, Норвегія. Ставлення до України скрізь – доброзичливе і поважне. Нам вдалося налагодити ділові контакти, знайти спільну мову з багатьох питань. Звичайно, кожній закордонній місії передує копітка праця Міністерства закордонних справ України. Тепер в Україні є інститут і академія, які готують дипломатів. Намітилася тенденція – випускники цих вузів охоче ідуть на службу до міністерства, а раніше вони обирали підприємництво.

– Що запам'яталося з вашої скандинавської місії?

– Перша офіційна візита Президента Л. Кучми до Швеції. Це була не тільки плідна зустріч перших осіб, але й красива. Прапори наших країн мають однакові барви і в усій країні майоріло синьожовте море. Нас приймала монарша родина – просто і вишукано.

– Як ви себе почуваєте в Ізраїлі?

– Ізраїль зустрів вітром і снігом. Навіть церемонію вручення вірчих грамот довелося відкласти на кілька днів, тому що через снігові замети всі під'їзди до Єрусалиму були перекриті. Я ще мало бачив цей реґіон, але з того, що бачив, мені подобається сучасна архітектура міст і доброзичливі взаємини людей. Кожний третій мешканець країни розуміє українську та російську мови. У мене були вже зустрічі з ветеранами Другої світової війни – українцями, що живуть тут постійно, і юдеями з України. Мав бесіду з представниками всіх організацій, які мають економічні та культурні зв'язки з Україною. Крім того, щодня зустрічаюся з людьми, які приходять до посольства у справах.

– Протягом чотирьох років ви будете представляти інтереси України на Близькому Сході, формувати взаємини двох країн. Від чого залежить успіх в роботі?

– Не дипломатія визначає зовнішню політику країни, а її Конституція та Президент згідно законодавчих напрямних парляменту. Але це ми подаємо пропозиції, на яку сферу діяльности слід звернути увагу, які питання – першочергові. В Ізраїлі ще багато праці – 200 мільйонів долярів нашої торгівлі – замало, 20 мільйонів ізраїльських інвестицій в економіці України – не досить. Є над чим працювати і, головне, співробітничати. Державна енерґорадіокомпанія України почала супутникову трансляцію ряду кращих передач. Тривають переговори з представниками інформаційних компаній Ізраїлю про таку трансляцію. Я вбачаю в цьому колосальну можливість сказати світові правду про Україну.

– Ви є послом в державі Ізраїль і в Палестинській автономії. Ваш погляд на ситуацію в реґіоні?

– Україна зацікавлена в якнайшвидшому вирішенню конфлікту на користь народів, які мешкають на Близькому Сході. Історично так склалося, що два народи мають бути сусідами, тож слід шукати шляхи примирення. Україна висунула ряд цікавих пропозицій, спрямованих на мирні переговори. Вони вже йдуть, але досить повільно, щоразу перериваються терористичними актами та військовими діями. Гинуть люди... Але дипломат – це професійний оптиміст, який бачить гору і певний, що вона буде підкорена. А взагалі, дипломати – звичайні люди.

Із 6 квітня – літній час

У ніч з 5 на 6 квітня у США буде здійснено перехід на літній відлік часу. Для цього необхідно перевести стрілки ваших годинників на одну годину ***вперед.***

Волинь, трагічний 1943 рік

На цей рік припадає сумне 60-річчя українсько-польського збройного конфлікту на Волині. Він стався у надзвичайно складний час Другої світової війни, коли давніші історичні причини спонтанно накладалися одна на одну, унеможливлюючи мирну розв'язку взаємних кривд і претензій. Західньоукраїнська земля, зокрема Волинь, опинилася під потрійним вогнем: з одного боку – гітлерівський фашизм, який готував для українців долю рабів; з другого – не менш кривавий сталінізм; з третього – Великопольща, котра хотіла навічно зберегти за собою Волинь і Галичину як свої „східні креси". Згідно з невмолимим законом життя, тиск породжує опір, тому цей волинський конфлікт, який значною мірою отруює сьогоднішні українсько-польські взаємини, особливо на рівні буденної свідомости, належить розглядати і оцінювати очима обох сторін. Тим часом з відомих причин молода історична наука незалежної України значно відстала від польської. Польські історики і публіцисти вже створили цілу низку книжок на тему „волинської різні" і, на жаль, більшість авторів не вбереглася від тенденційного, антиукраїнського насвітлення В результаті ініціятива в цій ділянці опинилася в польських руках: неофіційно, але фактично Варшава чекає від Києва вибачень за волинське кровопролиття, хоч насправді не меншою мірою має нести за нього відповідальність і польська сторона. Реальна ситуація нарешті змусила й українських істориків до ґрунтовного вивчення цієї болючої теми. Нижче ми вміщуємо думки українських дослідників, висловлені в різних засобах масової інформації – газетах „День" і „Дзеркало тижня", Радіо „Свобода" та ін.

Доктор історичних наук, професор Юрій Шаповал:

... Книжка „Геноцид українських націоналістів щодо польської людности Волині 1939 — 1945 років", авторами якої є Владислав і Єва Сємашки, фактично зображує жертвами лише поляків і тим приносить цілком реальну шкоду не лише Україні, а й історичній правді. І ця книжка видана (звернімо увагу!) за фінансової підтримки адміністрації президента Польщі, бюро національної безпеки, міністерства культури і національної спадщини, ради охорони пам'яті боротьби і страждання, а також приватних спонзорів. Ця книжка не лише актуалізувала у польському суспільстві сприйняття волинської трагедії, а й однозначно вказала на „винних".

... Історично у польсько-українських взаєминах накопичилось багато „вибухової" маси. Спочатку це були льокальні конфлікти, але згодом – особливо польська політика колонізації і брутальне придушення селянських і козацьких рухів і повстань XVI – XVIII століть – роз'ятрили рану конфронтації. Східні землі Речі Посполитої полонізувалися упродовж трьох з половиною століть, внаслідок чого польські поселення з'явились далеко за тією межею, яку у 1920 році назвали „Лінія Керзона"... Друга світова війна лише вивела задавнену польсько-українську ворожнечу на поверхню.

...Українці Західної України, які намагалися зберегти свою ідентичність, добре пам'ятали жорстку політику режиму Юзефа Пілсудського, антиукраїнську „пацифікацію" (тобто репресії українського населення Галичини восени 1930 року зі застосуванням принципу колективної відповідальности), а відтак прагнули рішуче депольонізуватись. Ось чому те, що червоні пропаґандисти назвали „братерським возз'єднанням" 1939-го, тобто вхід Червоної Армії у Західну Україну і Західну Білорусію, у частини населення викликало ілюзії на покращання становища, насамперед у сенсі здійснення справедливої національної політики у порівнянні з тим, що робила польська адміністрація. Як відомо, цей оптимізм швидко розвіявся перед реаліями репресивної політики комуністичного режиму.

Ненависть до комуністичних окупантів стимулювала думку, що використовуючи обставини війни, можна побудувати незалежну Українську державу. Проте й ці сподівання не витримали іспиту часом. Вже після 30 червня 1941 року, тобто після придушеної німцями спроби українських націоналістів-бандерівців проголосити відродження Української держави, стало зрозуміло: „партнери" зі Заходу (як і „брати" зі Сходу) не дозволять постати самостійній Українській державі. 19 листопада 1941 року німці заборонили набирати в органи самоуправління і поліції прихильників бандерівського руху, а через кілька днів, 25 листопада, було видано наказ про їхнє знищення. Бандерівці перейшли на нелеґальне становище, почали створювати підпільні і збройні структури. Восени 1942 року виникла УПА.

... У 1942 році польське підпілля розпочало винищувати українців на Холмщині. На думку декого з українських дослідників, це стало „детонатором" подальших подій. Перші напади українських повстанців зафіксовані наприкінці 1942 року і мотивувалися як помста за події на Холмщині. Тоді ж відбулися і розправи польських військовиків над мирними українськими мешканцями. Керівництво ОУН мотивувало антипольські дії політикою самих поляків, адже керівництво Армії Крайової (АК) вимагало від поляків не залишати Волинь, боячись її втратити взагалі. Українські націоналісти вказували також на те, що частина місцевих поляків співпрацює з німцями, що польські села є харчовою базою для червоних партизанів тощо.

... Почалося криваве протистояння АК і УПА, в якому не може бути виправдання жодній стороні. Маштаби його ще належить встановити. Звернімо увагу, яка величезна розбіжність існує у цифрах жертв. Я проаналізував те, що називалось упродовж останнього року у засобах масової інформації в Україні. Польські жертви: 80, 50, 30, 18 тисяч; українські жертви близько 100, 26, 18 тисяч. Стверджую: жодна з цифр не є остаточною і достеменно доведеною. І тому не можна змішувати політичний і академічний бік справи. 60-річчя мине, а дослідники повинні і далі працювати, використовуючи всі можливі джерела для відтворення правди, яка потрібна обом нашим народам.

Серйозні дослідники в Україні, торкаючись польсько-українського конфлікту, уникають риґоризму, однобічности, спекуляцій, прагнуть осягнути увесь комплекс причин, що викликали волинську трагедію — територіальні, політичні, етнічні, соціяльні. До цього слід додати ще й військові аспекти, якщо взяти до уваги дії таких структур як УПА і АК . Докладно досліджено те, як Берлін і Москва підживлювали конфлікт поляків і українців. Показано, зокрема, що після того, як українська поліція на Волині і у Поліссі пішла в ліси, німці набрали нових поліцаїв, переважно з місцевих поляків. Якщо додати до цього той факт, що у Луцьку всі німецькі адміністративні заклади очолювали поляки, то ми багато чого зрозуміємо. І ще такий промовистий факт: при організації баз самооборони саме німці давали зброю деяким польським селам.

Крім втручання росіян і німців у польсько-український конфлікт, криваве протистояння було спричинене польським і українським обопільним екстремізмом, що робив людей жертвами, виправдовуючи це державницькими (геополітичними) інтересами чи патріотизмом. Тут не може бути виправдання жодній стороні. Тому вважаю, що президенти наших країн у рамках відзначення 60- річчя волинських подій мали б відкрити разом пам'ятники і польським і українським жертвам (відповідно у Варшаві і, скажімо, у Луцьку), максимально зблизивши у часі ці події.

...Тепер — про сили, які свідомо актуалізують волинську трагедію у потрібному їм напрямі. Я згадав лише одну, але найодіознішу польську публікацію. Тут можна ще згадати публікації Едварда Пруса, Віктора Поліщука, журнал „На рубєжи" – орган „Товариства дослідження злочинів українських націоналістів" тощо. У нас в Україні покищо немає таких тенденційних антипольських публікацій, але – даю слово – можуть бути. Політичних екстремістів і спекулянтів (уже не кажу про „знавців" історії) і в нас не бракує. Нині дедалі гучніше лунають голоси, що, мовляв, з поляками немає про що дискутувати, адже волинських поляків нищили „на наших етнічних землях", „поляки прийшли на Волинь непрошені і відійшли звідти нежалувані". Ось чому я переконаний, що і антиукраїнським, і антипольським публікаціям однаково енерґійно слід давати відсіч, і ні в якому разі не можна класти такі публікації в основу політики наших держав . Потрібне не „нагадування трагічної правди про геноцид поляків на Волині", як учить пані Сємашко, а нагадування про загибель і поляків, і українців. Потрібно створити колективну пам'ять про спільну трагедію наших народів. Україна і Польща повинні засудити минуле обопільне насильство, щоб „волинський синдром" знов не дався взнаки.

Микола Кучерепа, професор Волинського держуніверситету, експерт з питань українсько-польських стосунків в роки Другої світової війни при Раді національної безпеки і оборони України:

...Так, у липні 1943 року, на Петра і Павла, сталося до ста одночасних нападів українців на поляків, це був пік боротьби. Але чому так сталося? Причина в тім, що і ОУН, і УПА змагалися за створення самостійної української держави, але ж вимагали створити її на українських, а не польських землях! Проте польський еміґраційний уряд з Лондону вимагав, щоб жоден поляк не виїжджав з Волині, бо „без поляків Волинь не буде наша!".

Волинь, відповідно до Ризької угоди 1921 року, ввійшла до складу Польщі, конституція якої ґарантувала рівні права всім національним меншинам (хоча, звісно, українці на Волині не були національною меншиною...). Проте за звітом польського воєводи на Волині в 1932 — 1933 роках лишилося всього чотири початкові (середніх не було!) державні школи. У волинському держархіві я знайшов цікавий документ, який обов'язково опублікую: це політична програма польського уряду, яка ставила на меті перевести українську Церкву на польську мову, спольонізувати українців і окатоличити (і це насильно робили, зганяючи людей у костели!). Слово „українець" взагалі заборонялося вживати у польському діловодстві. Можна було: етнічна група, волиняк, православний, поліщук, тутейший, русин, руський. Якби не було „золотого вересня 39-го", ця державна політика вже б втілилася у життя.

... У 1994 році я виступав на міжнародній конференції з приводу польсько-українських стосунків у роки Другої світової війни (а ми провели їх уже десять) у містечку під Варшавою. Після виступу до мене підійшов польський ветеран і каже: „Пане, віддай мені ногу!". І показує протез. Виявляється, він колишній польський осадник з-під Рожищ. Наступив був на міну. На резонне зауваження, що міна могла бути радянською, німецькою і навіть польською, чому ж вважати, що її поставили українці, відповів: „А хто інший? Тільки українці!". На жаль, ці стереотипи (українець — різун, грабіжник, сокирник) живучі.

(Закінчення на стор. 20)

Вчителі і діти України – про конкурс знавців мови

Вже втретє проводиться конкурс знавців української мови ім. Петра Яцика, до якого прилучилися українці з ряду країн на теренах колишнього СРСР. Подаємо висловлювання про конкурс його організаторів та учасників, які надіслала до „Свободи“ Світлана Короненко з Ліги українських меценатів.

Любов Мацько, *доктор філологічних наук, завідувач кафедри української стилістики професор Національного педагогічного університету ім. Михайла Драгоманова у Києві, голова журі:*

– У третьому міжнародному конкурсі з української мови ім. П. Яцика взяли участь понад п'ять мільйонів школярів . Кінцевою метою конкурсу має бути участь у ньому кожного – від першокласника до президента держави.

Ганна Степаненко, за нею – Валентина Стрілько і Михайло Слабошпицький.

Ганна Степаненко, *учениця 6-ої кляси з селища Нової Водолаги Харківської області:*

– В школах триває змагання з нашої державної мови. Таке радісне свято важко й уявити. В Києві, де нам вручали нагороди, зібралися в театрі знамениті українські люди, яких я тільки по телевізору бачила, і вони говорили нам похвальні слова. Я відчула велику радість з того, що я – українка.

Андрій і Галина Гнилицькі з дочкою Юлею

Юля Гнилицька, *другоклясниця з Сєвєродонецька на Донбасі:*

– Нас нагороджували у Києві, у Будинку вчителя, куди приїхали діти з усієї України. Нагороди призначили люди з України, США, Канади і Австралії. Мою нагороду встановили Катерина та Павло Кралківи з Канади. На моєму дипломі написано їхнє ім'я. Я написала їм подячного листа. Мені здається, це дуже хороші люди, які дбають про українську мову. Я тут познайомилася з дівчатами, які також навчаються у другій клясі, вони спілкувалися зі мною українською мовою. Хочу брати участь у цьому конкурсі й далі.

Фото: Євген Медведєв, Світлана Короненко

Він захищав віру наших батьків

До 150-річчя від народження Володимира Короленка

До постатей, які могли б і конче повинні бути в реєстрі нашої культурної історії, але їх поглинула великодержавна російська стихія, належить і Володимир Короленко - один з найвизначніших письменників- гуманістів на переломі XIX і початку XX століття. Він народився 15 липня 1853 року в Житомирі, в українсько-польській родині. Мати Евеліна (1833-1903) - римо-католичка, вийшла замуж за Галактіона (1810-1868) - православного українця. В домі Короленків панувала релігійна толеранція: діти були хрещені у батьковій вірі. Батьківський родовід Короленка виводився з запорізького козацького роду. В домі Короленків чулася мовна польсько-українсько-російська мішанина, та після русифікаційного тиску одного дня батько, державний чиновник, сказав до дружини і дітей: „Щоб я не втратив державної посади, відтепер в домі повинна звучати тільки російська мова“. Такою самою жертвою русифікації став весь український народ в імперії. Володимир Короленко ще з молодих років помітив цю велику несправедливість і тому згодом приєднався до студентських заворушень, за що був засланий в Сибір.

У житомирській гімназії Короленко вчився три роки – він назвав їх періодом „обрусіння“. Там постійно хтось на когось доносив, вічно хтось в чомусь був підозрілий, добрих вчителів, які не володіли російською мовою, звільнювали з праці – словом, атмосфера була надзвичайно тяжкою.

На вакації Короленко виїжджав до родичів матері, які жили в селі Гарний Луг, Ровенського повіту. Тут він жваво цікавився життям українських селян, радо спілкувався з ними. Першими читаними книжками Короленка були, в основному, твори польських письменників „української школи“ – С. Гощинського, М. Грабовського, Б. Залеського, Т. Падура, М. Чайковського та інших.

У 1868 році вмирає батько Короленка, не залишивши ніяких заощаджень для родини. У важких умовах матеріяльних Володимир продовжує науку в гімназії, відчуваючи на собі тиск русифікаційної політики, який після придушення польського повстання 1863 року значно зріс. Все ж навіть у цій задушливій атмосфері він у 1871 році закінчив гімназію з відзначенням. В тому році він мав змогу зустрітися з київським студентом, українським патріотом Піотровським, який привіз для випусників гімназії підпільну літературу українською мовою. Тоді ж зустрівся Короленко з молодим проф. Михайлом Драгомановим, який також приїхав з Києва до Рівного, відвідати гімназію та свого друга вчителя О. Андруського. Драгоманів зробив на Короленка надзвичайно позитивне враження. І він пізніше з великим респектом в “Історії мого сучасника” аналізуючи причини вбивства Олександра II народовцями, говорить, що серед російської еміграції був тільки один орган, що відстоював необхідність конституції для Росії, це “Вільне Слово”, в Женеві, 1880-1883 років, редаговане Драгомановим. Після закінчення гімназії Короленко студіював у Петербурзі, в Технологічному інституті, а 1874 році приїхав до Москви і вступив у Петровську сільськогосподарську академію. Там приєднався до студентських протестів проти російського режиму і за те був у 1876 році виключений з академії та засланий у Волгодську губернію. Після заслання повертається до Петербургу і починає студії в гірничому інституті. В 1879 році його знову заарештовано і вислано у Вятську губернію, а звідти, за відмову присягнути на вірність Олександрові III, був засланий на чотири роки в Якутський край під поліційний нагляд. В Якутії Володимир займався хліборобством та шевством і написав п'ять оповідань: „Сон Макара“, „Соколинець“, „Убивець“ та „Марусина заїмка“ (про позитивні риси української жінки-засланки в Сибіру), „В поганому товаристві“ (спогади про переслідування уніятів на Волині).

Під час заслання він мешкав у Нижньому Новгороді, де в 1885 році одружився з росіянкою Євдокією Івановською. Тут також написав багато оповідань. Крім того, співпрацював з газетою „Волжскій Вєстнік“, водночас був відповідальним редактором “Сєвєрного Вєстніка“ в Петербурзі.

Будучи письменником-реалістом, Короленко багато подорожував, знайомлячись з життям у великій російській імперії, а також їздив за кордон (у Швецію, Англію, Америку, Францію, Балкани, Румунію і Польщу). Як кореспондент журналу „Русскоє богатство“ відвідав світову виставку в Чикаго, а через два роки написав книжку „Без языка“ – про українську еміграцію в Америці. На жаль, свої твори писав російською мовою, хоч належав до відомої „української школи“, яка мала завдання поширювати українську тематику. У листі до Гната Хоткевича (26 вересня 1902 р.) В. Короленко пояснює: „...Не пишу по-українськи, задля першої причини, що достатньо не знаю української мови, щоб вільно передати нею свої думки й почуття. А ламати себе й псувати мову не бажаю“. З великим респектом Короленко ставився до тих, які писали українською мовою і доцінював їхнє велике значення. Про що засвідчують його твори, які в основному насичені оборонною тематикою, проповідували свободу і критикували російську поліційну систему. Будучи членом української громади в Петербурзі, він був обраний до складу організаційного комітету для відзначення 33-их роковин з дня смерти Тараса Шевченка. Під впливом українського діяча М. Сосновського Короленко повертається в Україну. Поселився недалеко Миргороду, в селі Хатки над річкою Псел. Тут завершив своє оповідання „У казаков“ і написав „Государєви ямщікі“ (про долю українця в Сибіру), „Февдалы“, „Мороз“ та інші оповідання. Саме в Україні його творчість досягає мистецьких вершин. Короленко був не тільки письменником, літературним критиком, але й мав хист до малювання і співу.

Перебуваючи на Полтавщині Короленко, дописував до газети „Полтавщина“, був головним засновником публічної бібліотеки в Полтаві, виступав з доповідями. Нав'язав тісні зв'язки з такими українськими письменниками, як М. Коцюбинський, Х. Алчевська, П. Мирний, Г. Хоткевич, І. Тобілевич, І. Нечуй-Левицький, з літератором С. Єфремовим, з артистами М. Саксаганським, М. Заньковецькою, з громадською діячкою С. Русовою, етнографом Ф. Вовком (Кондратовичем) та іншими. Він брав активну участь у відкритті пам'ятника І. Котляревському в Полтаві у 1903 році. І вже за української гетьманської держави в 1918 році допомагав відкрити українську гімназію в Полтаві. Працював в організації „Ліга спасіння дітей“. Після відкриття пам'ятника Котляревському написав цінну статтю „Котляревський і Мазепа“, виступивши в ній палким оборонцем української мови й культури. Був на відкритті пам'ятника М. Гоголю у Великих Сорочинцях в 1911 році. Не пропустив жодного свята, присвяченого Шевченкові, любив твори І. Франка, в різних умовах обороняв українську мову,вважав, що „...вона м'яка, виразна, сильна, багата“.

У праці „Вєра отцов“ автор виступає в обороні греко-католицького обряду, заборонюваного в Росії. У статті „Заточєніє графа Шептіцкого“ він виступає в обороні українського Митрополита Андрея, якого під час окупації Галичини російські війська було арештовано. Згодом С. Єфремов писав: „...Короленко убрав у себе кращі української народної стихії сторони, зібрав немов у фокусі типові риси національної творчости й надзвичайно яскраво odбив їх у своїй особистій творчості“. За життя не завжди знаходив він зрозуміння серед окремих діячів української культури. Тому на схилі літ почував себе самотнім. Дуже тяжко пережив Короленко смерть свого зятя К. Ляховича, закатованого у більшовицькій тюрмі в 1921 році. З того пережиття письменник розхворівся і 25 грудня 1921 року помер. Поховано його в Полтаві.

Ярослав Стех

Не минаймо цього „Джерела"

В сьогоднішній Україні українське слово важить не менше, а ще, мабуть, більше, ніж 11 років тому, коли в сяйві наших надій на відродження рідної мови і традиційної культури поставала незалежна Українська держава. Сьогодні мовний чинник безпосередніше, ніж будь-коли в минулому, пов'язується з питанням щодо внутрішнього змісту державної незалежности: до чого він зведеться – до подолання згубної совєтської спадщини чи до перетворення України у ще одну російськомовну країну?

Щоб оцей другий варіянт не здійснився, слід вітати й підтримувати кожний добрий почин у царині друкованого українського слова. Тим більше, коли він походить з молодіжного середовища. Один з таких починів – заснування студентського богословсько-філософського альманаху „Джерела" в Луцьку. Дотепер вийшло тільки три числа, і до них, мабуть, треба ставитися як до експериментальних, як до перших заторкувань дуже серйозних тем, сміливих звертань до найавторитетніших, принаймні найяскравіших в галузі філософії і релігії авторів.

У першому числі, яке побачило світ ще у 2000 році, знаходимо праці Григорія Сковороди, Памфіла Юркевича, Миколи Бердяєва, П'єра Тейяра де Шардена, Еріха Фромма, Карла Ясперса, Вячеслава Липинського та ще декількох християнських мислителів.

Певна річ, не кожного читача можуть захопити ці тексти, але для того, хто знайде в собі силу для прочитання, вони мовби спиняють час, змушують відсіювати з нього всяку скороминущу полову, спонукують зосередитися на справді важливих проблемах людського розуму і духу.

Це перше число не залишилося непоміченим: його видавців привітали і похвалили такі вимогливі до друкованого слова люди, як депутат Верховної Ради Ігор Юхновський, директор Міжнародного благодійного фонду „Смолоскип" Осип Зінкевич, академік Іван Дзюба, Митрополит Української Православної Церкви США Константин та інші відомі наші діячі в Україні і поза нею.

Друге число „Джерел" вийшло в 2002 році, тематично воно вибудуване стрункіше, тісніше пов'язане з українською проблематикою, за духом – виразно соборницьке. Ось декілька його авторів: Патріярх Йосиф, Юліян Вассіян, Володимир Вернадський, Іван Багряний, Григорій Ващенко, Василь Барка, Анатолій Свідзінський, Петро Белей, Митрополит Стефан Сулик, о. Дмитро Блажейовський та ін. Словом, помітно, що редактори наполегливо і, загалом, небезуспішно шукають оригінальне обличчя для своєї дитини, хоч тепер в Україні тяжко конкурувати у видавничій ділянці, тим більше, що „Джерела" – некомерційне, фінансово збиткове видання. Це звучить сумно – що журнал духовних текстів в сьогоднішній Україні, якій так бракує сили і ясности духу, є збитковим і залежить від того, чи підтримають його незмінно щедрі жертводавці з країн світового українства.

У листі до редакції „Свободи" головний редактор „Джерел" Олесь Андрійчук скаржиться, що „діяспора ігнорує" луцький студентський журнал, бо, мовляв, дуже мало знайшлося в Америці і Канаді передплатників. Ні, не ігнорує, навпаки – щиро радіє кожному доброму намірові, кожному суспільно цінному проєктові в середовищі української молоді. Інша річ – що українська чи канадська громада не може взяти на себе твердих фінансових зобов'язань, бо кожна конкретна збірка – справа добровільна, та й тих збірок чомусь не стає менше: через нашу „Свободу" їх перейшло тисячі, а кінця не видно. По-друге, якби навіть такі „тверді зобов'язання" були можливі, то чи помогло б це справі, яка вимагає не лише грошей, але передусім творчої потенції, свіжих і, так би мовити, конкурентноспроможних ідей. В цьому луцькому випадку йдеться про те, щоб засновники „Джерел" від самого початку були готові „до бою", тобто – залежати від себе, від свого дару передбачати, що люди тепер хочуть читати, від уміння їх переконати, що кожна публікації в журналі – втішить читача якимсь дуже важливим і актуальним відкриттям. Тоді, ми певні, й фінансова підтримка не забариться.

Тим часом третє число „Джерел" залишає по прочитанню враження, що його редакторами все ще кермує молодеча всеїдність, котра не лише веде до неекономного використання інтелектуальних ресурсів, але й перешкоджає досягненню тематичної стрункости і внутрішнього взаємопов'язання текстів. Автори справді цікаві – Августин Блаженний, Митрополит Іларіон, Владика Любомир Гузар, Архиєпископ Ігор Ісіченко, Ліна Костенко, Григорій Грабович, Євген Сверстюк, Богдан Цимбалістий, Євген Іванків. Так і відчувається бажання вдовольнити відразу усі читацькі смаки. Творче ж завдання „Джерел" передусім полягає у вірності самому собі, у розкопуванні власного джерела духовного і інтелектуального надхнення, у пошуках такої високої світоглядної сходинки, з якої все пропоноване сприйметься читацьким загалом як щось жадане і позаконкуренційне – як ковток чистої і холодної води у спекотний день.

Тому закликаємо наших читачів не просто грошовою пожертвою чи постійною передплатою підтримати „Джерела", але й бути щедрими в сенсі ідей та порад, які можуть стати луцькій творчій молоді у великій пригоді. Адреса для контактів у США: Nataliya De La Puerta, 12465 Firebrand Street Garden Grove, CA, 92840; тел.: (714) 703-0445.

Петро Часто

Щороку подвоюється число користувачів Інтернету

КИЇВ. – В лютому цього року мережею Інтернет активно користувалося 6.4 відс. населення України (3.1 млн. зі загальної кількості 48 млн. осіб), що на 16 відс. перевищує січневі показники минулого року. Про це свідчить дослідження, проведене українською компанією „GfK-USM", що займається дослідженнями ринку в Україні, Молдові й Білорусі. Вона входить до міжнародної групи „GfK", яка об'єднує 120 компаній у 50 країнах світу.

Можливість користуватися Інтернетом мали 9 відс. населення (4.3 млн. чол.), з них 71 відс. як мінімум один раз на місяць звертався до всесвітньої мережі, а 52 відс. (2.2 млн.) користувалися Інтернетом частіше одного разу на тиждень.

Тим часом, кількість користувачів Інтернетом у 2002 році зросла у 2.5 раза. Найбільше користувачів мають доступ до мережі в місцях праці (37 відс.), 22 відс. – вдома, 21 відс. – у громадських місцях. Чоловіки частіше користуються всесвітньою мережею – 13 відс., частка жінок становить 6 відс. До послуг Інтернету вдаються, в основному, жителі міст із населенням понад 500 тис. Молодь має більший доступ до всесвітньої мережі: процент користувачів Інтернету рівномірно меншає з 15 відс. – у віці 15-19 років до 3 відс. – у віці 50-59 років.

Персональний комп'ютер мають дома 4.1 відс. жителів України (приблизно 2 млн. чол.).

„Інтерфакс-Україна"

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Молодь в поклоні Шевченкові"

ЕДМОНТОН, Альберта. – „Молодь в поклоні Шевченкові" – так було написано у програмці концерту, який влаштував Едмонтонський відділ КУК і Українське музичне товариство Альберти 9 березня в Домі української молоді. І справді: в програмі концерту взяло участь зо дві сотні членів Пласту, СУМу, СУМКу, УНО, учнів двомовних шкіл і Курсів українознавства ім. Івана Франка. На концерті були присутні Владика Лаврентій, священики, гості з України.

Концерт був побудований переважно на творах Т. Шевченка і йому присвячений. Текст програми уклала Галя Котович, а концерт вела Зеня Мартинків.

Він почався „Заповітом" Шевченка у виконанні 62 учнів двомовних шкіл ім. о. Кенета Кирнза і св. Матея, під дириґентурою Лілеї Волянської, з Іриною Тарнавською при фортепіяні. Публіка слухала „Заповіт" стоячи. Ці учні, всі у вишиванках, заспівали на слова Шевченка – „Зацвіла в долині червона калина". Після вступного слова голови Едмонтонського відділу КУК Миколи Воротиленка, учні Курсів українознавства ім. Івана Франка, з 12-річним Юліяном Саварином у ролі Тараса, знаменито зіграли виставу Аркадія Животка „Однієї ночі" (як Шевченко був козачком у пана Енґельгарта) і картину Володимира Переяславця „У широкий світ" (про втечу Шевченка від п'яного вчителя-дяка).

З монтажем деклямацій і пісень до слів або на честь Шевченка виступив драматичний гурток „Джерело" (15 осіб), укладу Олі Мац, з Любою Качмар при фортепіяні. В оформленні Марії Дитиняк і помочі Юрія Дитиняка, під дириґентурою Михайла Саварина велика пластова група (60 осіб) під супровід п'яти музичних інструментів продеклямувала уривки з „Гамалії" Шевченка і заспівала дві народні пісні – „Стоїть явір над водою" та „Ревуха", а також Шевченкове „У туркені". Після коротенької точки на фортепіяні – Андрій Кунев заграв „народний танець" М. Скорика – виступила група сумівців (23 осіб), вони деклямували уривки із Шевченкової „Розритої могили" і співали, під дириґентурою Ксені Федини, уривок з Шевченкової поеми „Сон". Далі виступив дитячий хор церкви св. Миколая (15 осіб), під дириґентурою Джойс Хруник-Рудяк з піснями „Садок вишневий" Т. Шевченка, музика К. Стеценка, і популярною музичною композицією І. Надійського „Слава Кобзареві".

З черги молодечий сумівський хор (11 осіб), під дириґентурою Юлії Мартишак заспівав пісні „Іванчику-Білоданчику", „Серед села дичка" і „В гаю зелененькім", а інструментальний ансамбль „Чайка", 16 музик, під дириґентурою Людвика Маріянича і в його ж таки обробці, заграв „Поклін тобі Тарасе", „Тече вода з-під явора" і „Реве та стогне Дніпр широкий" Шевченка.

Після подяки голови Українського музичного товариства Люби Бойко-Бел всім виконавцям, організаторам і учасникам концерту, юні артисти – у вишиванках або одностроях – вийшли на сцену і закінчили концерт національним славнем „Ще не вмерла Україна".

Виступають учні двомовних шкіл ім. о. К. Кирнза і св. Матея.

Петро Саварин

Листи крізь століття...

ҐЛЕН-СПЕЙ, Н. Й. – В імпрезовій залі церкви св. Володимира відбулося літературно-музичне свято з нагоди видання листів Лесі Українки. Саме вона – мужня, волелюбна донька українського народу є патронкою місцевого 62 Відділу СУА. Метою союзянок було презентувати книгу листування членів родини Косачів.

Родинний архів цієї сім'ї кілька років тому знайдено в Слов'янській бібліотеці у Празі. І ось завдяки ініціятиві СУА та щедрій пожертві д-ра Іванни Ратич надруковано це унікальне видання під назвою „Листи так довго йдуть".

184 рукописних творів – автографи Лесі та її найближчих людей охоплюють період з 1888–1945 роки. Перед нами постає широка картина життя в Україні кінця XIX початку XX ст.: побут, культура, проблеми, переслідування владою свідомого українства, арешти.

Нова книга – свідчення великої ніжної любови та розуміння у взаєминах батьків, дітей, рідних. 30-літня недуга улюбленої Лесі була проблемою кожного з її оточення. До останніх днів, вони, як могли, підтримували її. Вона ж несла в собі небувале сяйво і спокій, високу шляхетність, простоту і водночас глибину думки. Була мила і лаcorrect ласкава з рідними, – ділова і категорична у ставленні до видавничих і суспільних справ.

Зворушливим є листовний діялог поетеси із Михайлом Кривинюком – чоловіком сестри Ольги. Через усе життя пронесли вони щиру дружбу і взаєморозуміння. Михайло був її вірним побратимом, однодумцем і лицарем. Він захоплювався силою волі, мужністю і талантом Лесі. Втомлену, вимучену хворобою та одержиму він супроводжував її до Білорусі, коли вона прощалася із вмираючим коханим Сергієм Мержинським. Своєрідним заспівом до Лесиного свята, як і до її долі, була рання поезія „Надія", яку прочитала Оксанка Ковалик.

Картини мужнього і світлого життя Лесі Українки постали із листів, озвучених Лялею Саляк.

У новому ширшому баченні сприймається образ видатної письменниці, громадської діячки Олени Пчілки (Ольги Драгоманової-Косач). Із вдало підібраних Анною Пищимухою фраґментів листів бачимо передусім люблячу і турботливу матір. Враз легко і переконливо розвінчуються наклепи деяких радянських літературознавців про надмірну суворість матері Лесі Українки, про творчу заздрість до успіхів доньки.

Теплом овіяне спілкування Лесі зі сестрами, а особливо, із Ольгою Косач-Кривинюк. Уривки з їх листування майстерно донесла слухачам Люба Пищимуха. Саме завдяки сестрі Ользі, яка проживала з родиною у Празі, і зберігся цей родинний скарб епістолярії.

Із дітей Косачів найдовше прожила Ізидора. Мала вона нелегку долю, що привела її у далеку Америку. Проживаючи тут, незадовго до смерти, сестра Лесі Українки відвідала тихий Ґлен-Спей, гостюючи у приятелів. Саме тоді познайомилась з нею співачка Тамара Лихолай. Про цю пам'ятну зустріч згадувала Тамара, зачитуючи рядки її листів, у яких йшлося і про тривоги воєнних лихоліть, і про багаторічне заслання Ізидори з родиною до Сибіру.

Яскравим доповненням до портрету Лесі Українки прозвучали листи від друзів і близьких, що їх прочитала Марія Гуґель.

Унікальні хвилюючі рядки, національний кольорит одягу учасників, оригінальне сценічне оформлення, програмка з фотографіями, ретельно підібраними Христиною Саляк-Шабловською, створили затишну атмосферу родинного спілкування.

І донині не покидає нас думка вдячности і шани тим, хто приклався до ідеї та створення цього гарного і необхідного видання.

Святослава Ґой-Стром

Листи Лесі Українки читає Ляля Саляк. Сидять: Люба Пищимуха, Марія Гуґель, Тамара Лихолай.

Фото: Корен Кіндрат

Весняні автографи музею

ЧИКАҐО. – Виставка робіт українських мистців – художників Анатолія Хмари, Олександра Ткаченка, Юрія Олішкевича, Олекси Коваленка та скульптора Василя Федорука – вірбулася з 14 до 28 березня в Українському національному музеї.

Це – люди одного покоління, які представляють різні художні течії, але об'єднані працелюбністю і натхненністю. Народжені в Україні, вони проживають в різних містах Америки, але вибрали для своєї виставки музей у Чикаґо, як місце духовного причастя.

Відвідувач, зупиняючи зір на їхніх полотнах, попадає під зливу мистецької лірики, у повінь сповідальної настроєности. Наше, загнане в каміння міських вулиць, еміґрантське життя, є спраглим живої, неповторної палітри свого, українського...

Галерею музею у Чикаґо називають мистецькою світлицею. І цей вечір зібрав багато молодих людей нової хвилі еміґрації. Розділити успіх художників прийшли представники мистецького світу Чикаґо, серед яких були відомий мистець Анатолій Коломиєць та Володимира Демус, автор кількох поетичних збірок.

Квартет професійних львівських музикантів під керівництвом Дарії Городиської відкрив вечір.

Клясична музика у його виконанні надала цій події рис вишуканости та поваги.

Василь Федорук – відомий скульптор, автор пам'ятника Берегиня, який отримав найвищу оцінку на міжнародному конкурсі в Бразилії. Його скульптури знають в Японії і Китаю, в Італії та інших країнах Европи. Найбільше любить він працювати з каменем, бо саме цей природній матеріял передає свою космічну енерґію рукам гуцульського майстра. Ще змалку проникся любов'ю до кераміки і сьогодні результати його праці вражаючі. Керамічні фігурки, з легким подихом естетичної еротики, хвилювали навіть людей, далеких від мистецтва.

Писанкова філософія творів Юрія Олішкевича підкреслює сердечний щем розлуки з Україною. В картинах Олександра Ткаченка мистецтво присутнє як чисто українська тематика, так і реалізм художніх фантазій автора. Сотні разів лягали на полотна митця Олекси Коваленка київські церкви та вулиці, і мабуть тому кияни назвали його співцем міста.

Дуже цікавими є роботи Анатолія Хмари, в яких вчувається повітряна легкість і одвічна спрага духовного лету.

"Наш музей відкритий для всіх, хто любить і шанує нашу культуру", – підкреслив президент музею Ярослав Ганкевич. – „Влаштування подібних виставок допомагає нам збагнути мудру істину: живи в гармонії з самим собою і навколишнім світом".

Марія Климчак,
редактор радіо
„Українська хвиля"

На відкритті виставки виступили (сидять зліва) Дарія Городиська, Віра Хитра, Тарас Мисів, Юрій Яцинич.

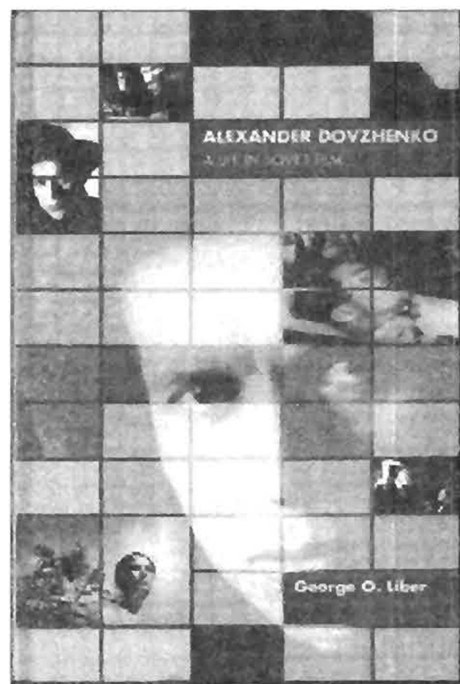
Мистці і гості на вернісажі

Нова англомовна біографія О. Довженка

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 23 грудня 2002 року у видавництві „University of California Press" вийшла книжка „Олександер Довженко, життя у совєтському фільмі", авторства Джорджа О. Лібера, англійською мовою.

Праця про відомого в Україні та поза її межами кінорежисера О. Довженка розповідає про його 30-річний творчий шлях і кар'єру в ділянці створення совєтських фільмів. Підкреслюється й те, що кінотвори О. Довженка „Звенигора", „Арсенал", „Земля" та „Іван" здобули міжнародне визнання та стали клясиками німого і перших озвучених фільмів.

Свою працю Дж. Лібер базував на дослідах архівів у Києві, Москві та розмовах з друзями і студентами О. Довженка. Ця праця вперше висвітлює особисте і професійне життя цього небуденного режисера і досліджує політичний контекст Довженкового режисирування, його роздвоєння між особистим і публічним світом, а також аналізує його внутрішню боротьбу проти Сталінської системи.

Книжка в твердій полотняній обкладинці має 320 сторінок, ілюстрована цікавими світлинами, коштує 58 дол., можна її придбати, телефонуючи на: (510) 643-5036 або через факс: (510) 642-9737, а також електронною поштою alex.dahne@ucpress.edu

Х. Ф.

Волинь...

(Закінчення зі стор. 15)

Ярослав Ісаєвич, академік Національної академії наук України, директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів):

... В колі своїх польських знайомих і друзів я не раз розповідав про розмову у варшавському трамваї навесні 1979 року під час першої візити до Варшави Папи Івана Павла II. Того дня на зустріч з ним приїхало до столиці багато людей з різних міст і сіл. Якась стара жінка, очевидно сільська, запитала мене: „А ви звідки - з села чи з міста?". „З міста", - відповідаю. „З якого?". „Зі Львова". „А чи там ще залишилися поляки, чи українці вже всіх вирізали?". Я такий був вражений, що не знав як реагувати... Ще більше я був вражений прочитаним в гарно оформленому і в змістовному путівнику по Львову, виданому у Варшаві – назагал з позицій доброзичливих до нової української держави. Але при описі львівської церкви Юра прочитав буквально таке: „Тут була резиденція Андрея Шептицького. Хоч народжений дочкою Фредра, був він митрополитом не тільки унітської церкви, але й націоналістів з ОУН, благословив ножі і дерев'яні пилки, якими українці різали поляків на Волині й Поділлі".

... У роки комуністичної влади в Польщі не дуже заохочувалися згадки про західньоукраїнські землі, щоб не дратувати тодішнього їхнього володаря – Радянський Союз. Зате досить широко польські засоби масової інформації приписували українцям вбивство польської професури у Львові і придушення Варшавського повстання 1944 року. Пізніше було доведено, що ні перше, ні друге твердження не має ніяких підстав, – важко, проте, сказати, чи висновки вчених з цього питання дійшли до широких кіл населення.

... В Польщі працюють і солідні знавці складної і суперечливої історії Східної Европи періоду Другої світової війни – Ришард Тожецький, Ґжеґож Мотика, Ґжеґож Мазур, Анджей Сова і ряд інших. Цікаву статтю про польське питання в програмі діяльности ОУН і УПА опублікував свого часу Збігнєв Ковалевський. На жаль, вона залишилася не поміченою польським суспільством. Чисто наукові публікації, зрозуміло, не дуже доходять до широкого кола читачів.

... Особливе зацікавлення викликає стаття-спогад Яна-Марії Шиманського – історика за освітою, працівника Центру наукового вивчення процесів ґльобалізації. Його батько був шефом контррозвідки Жешівського інспекторату АК, сам він з 12 років брав участь у польському підпільному антикомуністичному русі. І він і його батько репрезентують тих нечисленних діячів Армії Крайової, які не лише щиро прагнули до порозуміння з УПА, але й працювали в такому напрямі. Унікальне значення мають його спогади про свідому діяльність нацистських і більшовицьких аґентів, які робили все, щоб спровокувати антипатію і ворожнечу між українцями й поляками. Пан Шиманський теплим словом згадав ветеранів боротьби за незалежність України, з якими був разом в ув'язненні. В найважчих хвилинах слідства вони не піддавалися на катування, зберегли вірність своїй Вітчизні.

Дуже шкода, що останнім часом більше популяризують власне конфлікт між УПА і АК, а не тенденції до співпраці на заключному етапі історії цих організацій. Адже саме ці традиції, хоч вони не знайшли повного розвитку, заслуговують найбільшої пошани і продовження в нових умовах... В одній із листівок, виданих у підпільній друкарні УПА і підписаній, читаємо:

„Поляки! Віковий західний сусіде! ...Вже близький час, коли кожний нарід на своїй власній землі заживе своїм самостійним державним життям. Хай живе згода, порозуміння та співпраця українського й польського народів у боротьбі з московським імперіалізмом! За самостійні держави всіх поневолених народів! Свобода народам і людині!".

В українській громадській думці питання про ставлення до поляків не займає такого пріоритетного місця, на яке воно заслуговує. Однак у наш час у середовищі української інтелігенції, політиків і бізнесменів із вдячністю взяли до уваги проукраїнську позицію польського уряду на міжнародній арені.

... Пам'ять про трагічні події часів війни зберігають в основному переселенці із земель, які після війни були закріплені за Польщею (Холмщина, Підляшшя, Надсяння, Лемківщина), а також мешканці тих волинських і галицьких сіл, що постраждали від озброєних поляків-поліцаїв на німецькій службі, бойовиків і просто селян з баз самооборони, воїнів АК та інших організацій польського підпілля. Хто з власного досвіду, а хто з розповіді своїх батьків знає, що не тільки „українські" бандити, але й бандити „польські" нерідко вбивали немовлят, відрізували людям носи, вуха, виколювали очі, відрізували жінкам груди – немає сили й бажання продовжувати перелік знущань. У наших архівах зібралося вже чимало спогадів про такі випадки, але дотепер вони публікувалися рідко і то головно в місцевій пресі. Тепер, коли почався тиск на Україну щодо вимушеного покаяння, почуття образи спонукає деяких українських авторів взятися за публікацію відкладених свого часу матеріалів. Але чи потрібна така ескаляція взаємних звинувачень?

Дні Шевченка у Сербії

КУЛА, Сербія і Чорногорія. – 21 березня за програмою „Дні Тараса Шевченка", яку організували Культурно-мистецьке товариство імені Івана Сенюка та Кульська філія товариства „Просвіта", відбулась виставка художніх творів іконописця Олександра Черековича та Володимира Басистюка, художника українського походження. Виставку у картинній ґалереї міста відкрив заступник посадника Томислав Попин.

22 березня у приміщенні Українського товариства імені Івана Сенюка відбувся концерт, присвячений життю і творчості Тараса Шевченка. Учасниками програми були дівоча група „Галичаночки" та група народних українських пісень. Шевченківські вечори відбулися в містах Інджії і Вербас. Шевченківську програму транслювало радіо у Новому Саді, столиці Воєводини.

Товариство „Просвіта"

Сатира Гоголя була спрямована проти Росії

Відзначаючи роковини Миколи Гоголя, періодик „Х" велемовно згадав про перебування Гоголя в Парижі, де він на Єлісейських полях... танцює гопака. Гумор? Анекдот? Можливо. Тільки ж негоже зображувати самого Гоголя посміховиськом. Щоб уневажнити базікання-теревені про Гоголя, варто простежити його літературне спрямування і основні принципи творчости.

Літературне спрямування – Росія. Основні принципи творчости – розвінчати уявлення про „велич Росії". Авторська мова – російська – як запорука досягнення мети. Таке значення творчости Гоголя зрозуміла Соборна Україна. Та не ми, в діяспорі сущі. Конкретно про це трошечки згодом.

Джерелами творчости Гоголя служили особисті переконання. Він не звертає уваги на політичні заворушення в Европі 1848 року. Йому байдужий „Маніфест комуністичної партії", яким зачитується вся Европа. Слов'янофіли недолюблюють Гоголя, бо він перший зрозумів нелюдяність маґістрального шляху Росії. У художньому нарисі „Шинель" Гоголь співчуває „маленькій безправній людині" в гнітючій шинелі, що ніяк не може її скинути. Якщо скине, звільниться, Росії – кінець. Вважати Гоголя революціонером – смішно. Радше, його творча метода – критичний реалізм. Він зображає реальну дійсність.

Повість-містерія „Вій" виявляє ставлення Гоголя до „російського православ'я". У його храмі – страхітні візантійські стінописи, що зображують пекло. Таємний голос шепоче Хомі: „Не дивися!" А він подивився і – пропав. І Гоголь подивився. І на нього подивилася Росія своїми страшними очима. Як той Вій.

Комедія Гоголя „Ревізор" на сцені Александрійського театру в Санкт-Петербурзі викликала цькування автора столичною пресою. „Ревізор" Гоголя – це прообраз реальних у XVIII–XIX ст. на Лівобережній Україні ревізорів, уповноважених стежити за законністю перепису населення та сплати подушної податі. Цей твір Гоголя викликав в Росії роздратування.

В архіві Ніженського педагогічного інституту ім. Гоголя зберігається, серед іншого, лист Пушкіна до Гоголя, з порадою виїхати за кордон, „вдихнути свіже, чисте повітря". Російський поет Блок порівнював долі Пушкіна і Гоголя: „... Вони задихалися в середовищі „знаті"... Пушкін не виїжджав за кордон і поплатився життям. Гоголь виїхав до Швайцарії, де з новим надхненням продовжив писати".

В Швайцарії Гоголь почав остаточно працювати над першим томом свого твору „Мертві душі"... Тут не зашкодить вияснити принципове питання щодо літературного жанру твору „Мертві душі". Деякі літературознавці відносять цей твір до жанру „роману". Гоголь романів не писав, романістом не був. Взагалі романтика була йому чужка. Твір „Мертві душі" – це виняткове літературне мистецтво зобразити дійсність невіршованою поезією. Тому сам Гоголь назвав цей твір – поемою. Головний персонаж поеми „Мертві душі" – Чичиков. Колезький радник самого Санкт-Петербурґу. Посада необмежених прав і привілеїв. Йому вклоняються навіть губернатор, віце-губернатор, прокурор, поліцмайстер, поштмайстер. Його жертви – збіднілі поміщики Лівобережної України – Манилов, Собакевич, Коробочка. Чичиков відкуповував у них подушну подать і шляхом шахрайських витівок ставав власником поміщицьких маєтків.

У мітичній поемі „Мертві душі" Чичиков – духовна порожнеча, душевне ніщо. Його примара бродить по Росії, безкраїй, захланній до чужих народів, країн. Росією править духовне ніщо. Росія вірить у ніщо...

Повернувшись до Росії, Гоголь починає писати 2-ий том „Мертвих душ". Проте лишається таємницею, чи взагалі був цей 2-ий том. Сюжетна цілісність „Мертвих душ" не потребує поділу на два томи. Деякі видавництва друкують цей твір у двох томах. Гоголь писав 2-ий том, тільки ж рукопис спалив за кілька днів до смерти. Тож навіщо самовільно друкувати „2-ий" том, якого не бачив світ? Поема „Мертві душі" – вершина і завершення творчости Гоголя.

Психолог Володимир Чиж закінчує свою працю „Недуги Гоголя" спогадами про останню з ним зустріч: „Повернувшись з Швайцарії, Микола Васильйович почав скаржитись на почуття самотности, скрізь чужого – за кордоном, в Росії, у рідних Сорочинцях, вже без матері, з якою він, ще хлоп'ятком, розмовляв рідною мовою".

Для нас в діяспорі Гоголь – посередність. Йому не знайшлося місця в нашому культурно-освітньому житті. У відзначеннях видатних дат і роковин. Хіба що в образі „гопака". А він же другий після Шевченка літературний велетень і пророк. Бо ж маґістральний російський шлях продовжується. З розвінчаною Гоголем уявою про „велич Росії". Упоперек цього шляху безглуздя стала Суверенна Україна, озброєна нікому не покірною самобутньою культурою. Своїми історичними, багатометражними фільмами: „Молитва за Мазепу", „Богдан Хмельницький", „Чорна рада", „Тарас Бульба".

Кінорежисер Юрій Ільєнко заявив квазі-рецензентам: „З державною незалежністю ми вже точно знаємо, хто вони, наші святині. За нами – наша культура, а перед нами – наш споконвічний ворог. І це не випадково. Ворога треба знати в обличчя. Тільки живий образ ворога об'єднує, цементує націю".

В. Остапенко,
Вашінґтон

Видання, що свідчить про зростання інституту

Завдяки люб'язности завідувачки пасторальним відділом Інституту історії церкви Львівської Богословської академії Ірини Коломиєць до „Свободи" надійшла книжечка, видана до 10-річчя цього інституту. Відразу пригадалася осінь 1992 року, коли мені випало відвідати щойно повернену Монастиреві студитів у Львові будівлю церковного призначення. За радянських часів у ній містилися каральні служби. Усе довкола мало непривабливий вигляд руїни, а у підвалі собору впорядники виявили велике захоронення людських черепів і костей, що свідчили про масові страти, скоєні тут катами з НКВД. Прокуратура на виявила бажання займатися давніми смертями, тому нові господарі будівлі прибрали це жалібне місце квітами і запалили свічки.

Керівник монастирського видавництва „Свічадо" Богдан Трояновський попровадив мене до якогось закутка і сказав, що тут розмістився Інститут історії УГКЦ, познайомив з худорлявим чоловком, який назвався Борисом Ґудзяком. Мушу признатися, що у ту мить я не міг й припустити, що стою на порозі великої і важливої науково-дослідницької установи.

Надіслана книжка розповідає про нелегкий шлях, пройдений відтоді. Спершу був ремонт, а потім – пожежа, яка звела нанівець усю виконану працю. Але приміщення знову набрали гарного вигляду, а у них накопичувалися зібрання свідчень, документів, видань. Ошатно виданий журнал рік за роком розповідає про усе нові події і звершення: свячення Бориса Ґудзяка і призначення його ректором ЛБА, передання функцій директора Інституту Олегові Турію, видання вже третього числа збірника „Ковчег", вихід усе нових книжок з історії УГКЦ.

Інститут, який почався з кількох відданих справі осіб, тепер має пасторальний, науково-видавничий, архівно-музейний відділи, бібліотеку, музей і архів, комп'ютерну мережу. Книжка до 10-річчя стала свідченням великих можливостей інституту. Адреса видавців: вул. Іларіона Свєнціцького, 17, Львів, 29011 Ukraine.

Л. Хмельковський

Сторінка з книжки до 10-річчя інституту

СПОРТ

Бокс

На пресовій конференції 30 березня у німецькому Гамбурзі Рубен Мартінез Васкез, віце-президент Всесвітньої боксерської ради („WBC"), який є також президентом Европейського боксерського союзу, оголосив, що Віталій Кличко, на підставі прийнятого керівництвом „WBC" у грудні минулого року в Токіо рішення, є офіційним претендентом на титул чемпіона світу і не повинен проводити ніяких відбіркових двобоїв. Свого часу „WBC" наполягала на тому, що Кличко-старший повинен провести відбірковий поєдинок проти Евандера Голіфілда. Р. Васкез заявив, що Ленокс Льюїс має право захистити свій чемпіонський пояс у двобої проти Майка Тайсона до 30 червня 2003 року. У випадку, якщо Льюїс відмовиться від пояса чемпіона світу, то Віталій Кличко буде боротися за титул чемпіона.

Джудо

29-30 квітня у Мінську та Таллінні відбулися представницькі міжнародні турніри серії „А". У столиці Білорусі, де змагалися жінки, українка Людмила Луснікова зі Запоріжжя виборола друге місце у вазі до 48 кг. На турнірі у Таллінні бронзовим медалістом змагань став українець Руслан Машуренко, який виступав у вазі до 100 кг.

Боротьба

29-30 квітня у Мінську відбувся 33-ій міжнародний турнір серії Гранпрі з вільної боротьби за нагороди ім. Олександра Медведя. Українські борці вільного стилю на цьому турнірі вибороли 8 медалей (по чотири на рахунку чоловіків та жінок). У змаганнях брали участь 207 спортовців з 24 країн Европи, Азії, Африки та Америки. 33 з них – жінки. Чемпіонами з Білорусі до Києва повернулися Василь Федоришин та Тетяна Лазарєва. Другі місця посіли Іван Іщенко, Юлія Войтова, Оксана Шалікова та Катерина Бурмістрова. Бронзовими медалістами турніру стали Євген Хавелов та Вадим Тасоєв.

Фіґурне ковзання

У Вашінґтоні, США, канадська танцювальна пара Ше-Лін Бурн та Віктор Кратц стала чемпіоном світу. Російські танцюристи Ірина Лобачова й Ілля Авербух зайняли друге місце. Підсумкові оцінки арбітрів викликали відверту незгоду російських спортсменів. „Думаю, що це було політичне рішення, – сказав Ілля Авербух. – Канадська пара одержала золоті медалі просто в нагороду за багаторічні виступи".

Бронзові медалі чемпіонату дісталися болгарським фіґуристам Альбені Денковій і Максиму Ставійському. Українці Олена Грушина та Руслан Гончаров – п'яті.

Довкола спорту

Триразова чемпіонка світу і восьмиразова чемпіонка Австралії зі спортивної аеробіки Лорен Фері збирається взяти українське громадянство і виступати за збірну України на всіх чемпіонатах світу. Про це вона заявила 27 березня на пресконференції у Києві.

Своє рішення чемпіонка мотивує тим, що в Австралії аеробіка як вид спорту не є популярна, а тренери в Україні набагато кращі. Президент Федерації України зі спортивної аеробіки і фітнесу (ФУСАФ) Тетяна Пасічна повідомила, що Л.Фері вже прийнята до федерації.

Найближчим часом вона збирається взяти участь у складі збірної України на чемпіонатах світу за версією спортивної аеробіки „ANAC" у серпні в Каліфорнії, США, а також за версією „FISAF" у листопаді у Празі, Чехія.

Минулого року російський біятлоніст Олексій Коробейніков теж вирішив стати громадянином України і взимку 2003 року вже став українським чемпіоном Европи. Такий же вибір зробив гравець донецького „Шахтаря" Олексій Бахарєв.

Футбол

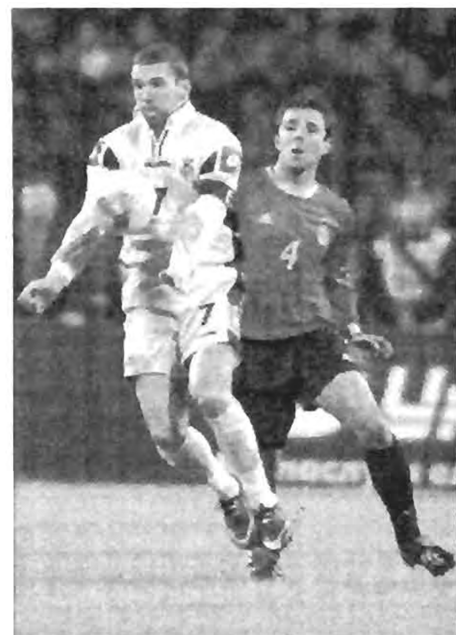
Збірна України 29 березня у відбірковій грі Чемпіонату Европи-2004 року з еспанцями, виграючи до 84-ої хвилини з рахунком 1:0, за три хвилини пропустила два м'ячі і несподівано врятувалася завдяки Горшкову, який у додатковий час потужним ударом з-за меж карного майданчика зрівняв рахунок – 2:2.

Спортовий оглядач газети „День" Микола Несенюк 1 квітня пише про гру з Еспанією: „Покажіть мені трибуни стадіону, і я скажу, в якій країні це відбувається. Ніде у світі, окрім країн колишнього СРСР, на стадіонах немає такої кількості людей в уніформі, ніде у світі глядачів на вході не піддають такому принизливому обшуку і ніде у світі немає на трибунах стільки нетверезих людей. Та ще й додумався якийсь „розумник" розкласти на лавах національні прапори. А якщо я просто хочу дивитись гру, а не розмахувати прапором, то що я – не патріот?

Пробитий А. Шевченком м'яч з флангу відлетів до А. Вороніна, який зі семи метрів майстерно влучив у порожні ворота – 1:0 на користь України. Але українським командам не можна так швидко відкривати рахунок. Еспанці оговтались...

Тридцять вісім хвилин українці відбивались із усіх сил, тому і зупинились в кінці гри: скільки можна бігати за технічними суперниками без м'яча? А у вирішальні хвилини гору бере досвід. Рауль знайшов шанс після несподіваного рикошету від нашого захисника – 1:1. А потім еспанці зробили те, що українці мали робити на початку гри. Вони не стали берегти нічию і пішли вперед на деморалізованих українців. І вже за три хвилини вийшли уперед – 2:1. Атакуючий випад українців у додані арбітром хвилини здавався випадковістю, а точний удар Горшкова – дивом. Отож – 2:2.

Нічия відкрила еспанцям дорогу до перемоги у групі. Україна зіграла рівно половину відбіркового турніру і набрала шість точок. Попереду ігри вдома з Вірменією та Північною Ірляндією, в гостях – з Грецією і тією ж Еспанією. Українцям доведеться вести нелегку боротьбу з греками за друге місце, після чого на них очікуватиме в іграх „на виліт" якась інша команда. Що ж, в такому разі принаймні ще один „великий футбол" буде цього року в Києві".

Нападаючий збірної України Андрій Шевченко (ліворуч) бореться за м'яч зі гравцем збірної Еспанії 29 березня на стадіоні „Олімпійський" у Києві. *Фото УНІАН*

***Іньякі Саєс**, головний тренер збірної Еспанії, сказав про цю гру:*

– Ми побачили два різних стилі гри: з одного боку гру української збірної, яка робила, в основному, ставку на удари по воротах, а з іншого боку – стиль еспанської збірної, яка більше уваги приділяла обробі м'яча. Збірна України досить швидко забила ґоль у наші ворота, і це поставило нас в досить складне становище, в той час як для українців забитий голь був позитивним чинником, оскільки їх весь час підтримувала публіка на стадіоні.

* * *

Збірна Росії у відбірковому турнірі до ЧЕ-2004 29 березня зазнала сенсаційної поразки від зовсім нефутбольної Албанії з рахунком 3:1. Ще один несподіваний результат було зафіксовано у грі Німеччина - Литва, де прибалтійці на виїзді зуміли зіграти внічию.

Вислід відбіркових змагань

Група 6

1.	Еспанія	– 7 точок
2.	Україна	– 6
3.	Вірменія	– 4
4.	Греція	– 3
5.	Північна Ірляндія	– 1

24–25 квітня: конференція в ООН

НЬЮ-ЙОРК. – Організація „Світова передача інформації" („World Information Transfer") готує 12-ту Міжнародну конференцію з питань охорони здоров'я і довкілля: глобальні партнери в пошуках глобальних рішень. Конференція відбудеться 24–25 квітня в штаб-квартирі ООН в Нью-Йорку.

Тема конференції: „Водні ресурси: проблеми і рішення". Спонзорами конференції є уряд України, ЮНІСЕФ та ЮНЕП. В числі головних доповідачів будуть Постійний представник України в ООН, посол Валерій Кучинський, міністер охорони здоров'я України, президент Медичного товариства Нью-Джерзі д-р Марко Олесницький, керівник студій плянування Інституту водних ресурсів Інженерного корпусу американського війська д-р Євген Стахів, який виголосить доповідь на тему „Заходи з санітарії і реабілітації довкілля в Україні".

Серед інших доповідачів також заступник Генерального секретаря ООН Кензо Осіма, міністер довкілля Нідерляндів Ян Пронк і директор Програми захисту навколишнього середовища ООН д-р Аднан Амін.

Конференція є єдиним міжнародним форумом високого рівня в штаб-квартирі ООН, який протягом останніх 12 років присвячує окреме засідання проблемам, пов'язаним з Чорнобильською трагедією. Засідання на тему „Вплив Чорнобиля на воду і здоров'я" відбудеться в п'ятницю 25 квітня, вранці. Вхід вільний, але реєстрація є обов'язковою – з огляду на вимоги безпеки в ООН. Резервацію слід підтвердити факсом або електронною поштою з вашим іменем і контактним номером. Номер факсу (212) 686-2172, електронна пошта: witl986@aol.com. Підтвердження буде вислане всім зареєстрованим.

Д-р Христина Дурбак

Календар спортивних подій в квітні 2003 року

3-9. **Гокей.** Чемпіонат світу серед жінок.
4-6. **Теніс.** Кубок Дейвіса. *Чвертьфінал.*
5-6. **Ручний м'яч.** Еврочаші. Чоловіки. *Півфінал.*
6-13. **Важка атлетика.** Чемпіонат Европи. Греція.
7-13. **Теніс.** Жінки. *Турнір першої категорії.* США.
8-9. **Футбол.** Ліга чемпіонів, *Чвертьфінал. Перші ігри.*
10. **Футбол.** Чаша УЕФА. *Півфінал. Перші ігри.*
12-13. **Ручний м'яч.** Еврочаші. Жінки. *Півфінал.*
12-22. **Гокей.** Чемпіонат світу серед юніорів (до 18 років). Росія.
14-20. **Теніс.** Турнір серії „Мастерс", Монако.
22-23. **Футбол.** Ліга чемпіонів, *Чвертьфінал.* Ігри-відповіді Чаші УЕФА. *Півфінал.*
26-27. **Теніс.** Чаша Федерацій. *1 коло.*
26-27. **Ручний м'яч.** Еврочаші. Чоловіки. *Фінал.*
26. **Гокей.** Чемпіонат світу. Фінляндія.
26. **Ручний м'яч.** Еврочаші. Чоловіки. *Фінал.*
30. **Футбол.** Відбіркові змагання першости Европи.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ!
І ДЛЯ ТЕБЕ Є МІСЦЕ У ЦІЙ
ВЕЛИКІЙ РОДИНІ, ЩО ЇЇ ЗВУТЬ
БАТЬКО-СОЮЗ!

КАТАЛОГ КНИЖОК-ВИПРОДАЖ

Автор і назва	Ціна в доларах
Вашик, Петро. Воїн армії Ісуса. Публіцистично-документальна повість. Видавництво Каліфорнія, Сакраменто, 2001 р. М. обкл., стор. 116.	8.00
Вашик, Петро. Зоряні вітрила. Поезії. Рівне-Коннектикат, 2001р. Укр.-англ. мова. М. обкл., стор. 72.	6.00
Весняний Микола. Хитромудрий кіт. Віршована казка. Рівне, 1996 р. М. обкл., кольорові ілюстрації, стор. 125.	8.00
Сверстюк, Євген. Блудні сини України. Літературно-критичні статті і виступи автора, присвячених відродженню духовности й морально-естетичним проблемам. Київ, 1993 р. Тв. обкл. Стор. 255.	10.00
Словник української мови в малюнках. Загадки, прислів'я, скоромовки, фразеологія. Кольорові ілюстрації. Побільшений формат. Київ, „Освіта", 1995 р. Тв. обкл., стор. 415.	25.00
Танюк Лесь. Монологи. Театр, культура, політика. Харків, „Фоліо", 1994 р. М. обкл. Стор. 383.	12.00
Хмельковський Левко. „Мобілізовані на смерть". Видавництво „Стефанус", 2002 р. Стор. 80.	6.00
Хмельковський Левко. „1937". Книга-документ про репресії комуністичної доби". Видавництво „Стефанус". 2002 р. Стор. 196.	11.00

Ціни подані з пересилкою. **Мешканці Нью-Джерзі повинні заплатити 6% стейтового податку**

Адреса: SVOBODA, BOOKSTORE, 2200 Route 10 West, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

• РОЗШУКИ •

Іван Бульбах розшукує родину свого дядька **ФЕОДОСІЯ БУЛЬБАХА**, сина **ЯКИМА**, народженого 1895 р. в с. Чавгузів, Острозького повіту Волинської губернії. У 1917 р. він виїхав за океан і писав листи. Моя адреса: вул. Щорса 25а, м. Теофіполь, Хмельницька обл., 30600, Україна.

• ПРАЦЯ •

Пошукуємо мужчину до опіки старшого чоловіка в околиці Нью-Йорку.
Тел.: (212) 696-7934

• РІЗНЕ •

Григорій і Теодозія Стельмах

Остап Захарків

Нестор Стельмах

В пам'ять моїх найдорожчих

МУЖА – ОСТАПА,

БАТЬКІВ – ГРИГОРІЯ, Хор. УСС-ів і

ТЕОДОЗІЇ, Головної Секр. Суду Вільної України – Вишнівчик, 1918-19 рр.

БРАТА – НЕСТОРА, Старшини УПА* Липень 1924 – +1958

СТЕЛЬМАХІВ

У 70-ту річницю Голодомору в Україні
складаю 500 дол. (п'ятьсот дол.) на Київську міську організацію
тов. „Меморіял" ім. В. Стуса, мученика України, через Централю УККА
на руки д-ра Аскольда Лозинського – Президента СКУ – УККА

ІРИНА ЗАХАРКІВ

„Квіти України".
Ірина Захарків 1975

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

інж. АНДРІЯ БУКА

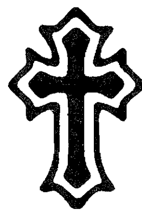
будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

- 9 квітня 2003 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Н.Й.;
- 11 квітня 2003 р. о год. 9-ій ранку в каплиці Дому св. Йосафата в Слоатсбургу, Н.Й.;
- 10 квітня 2003 р. о год. 9:30 ранку в парафії св. Андрія Первозваного (цвинтар св. Духа) в Гемптонбургу, Н.Й.;
- 11 квітня 2003 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. Юра в Нью-Йорку;
- 11 квітня 2003 р. о год. 8-ій ранку в церкві св. Архангела Гавриїла в Лас Вегас, Нев.;
- 10 квітня 2003 р. о год. 7-ій веч. в соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла.;
- 8 квітня 2003 р. о год. 6:45 ранку в церкві св. Івана Євангелиста в Моррісвіл, Па.;
- 11 квітня 2003 р. о год. 9-ій ранку в катедрі св. Йосафата в Торонто, Канада;
- 11 квітня 2003 р. о год. 7:30 ранку в соборі св. Трійці в Дрогобичі, Україна;
- 11 квітня 2003 р. о год. 7:30 ранку в катедральному соборі св. Юра у Львові, Україна.

Про молитви за спокій Душі Покійного просить

дружина КАТЕРИНА з родиною

Ділимося сумною вісткою, що 12 лютого 2003 р. відійшла
у вічність в Чикаго, на 92-му році життя
наша найдорожча ТІТКА

бл. п.

ЮЛІЯ ПЕТЕШ

нар. 1 лютого 1912 р. в Ріпчиці, р-н Дрогобич, Україна.

ПОХОРОН відбувся 15 лютого в українській католицькій церкві св. Йосифа, а відтак на цвинтарі св. Миколая.

В глибокому смутку залишилася родина:

МИРОСЛАВА КОТ з синами ОЛЕГОМ, ЯРОСЛАВОМ
та їх родинами
ОЛЬГА ГУТ з синами СВЯТОСЛАВОМ, ВОЛОДИМИРОМ
з родиною та донькою НАТАЛЕЮ з родиною
РОСТИСЛАВ СОБОЛЬ з родиною
ПЕТРО ФЕДІВ з родиною
ЗОРЯНА КНИШ з родиною
ДАНУТА БАРЕЙ
та ближча і дальша родина в Україні, Польщі і Америці.

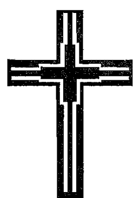
Вічна Її пам'ять!

Додаток до ПОДЯКИ в пам'ять

мгр фармації РОМАНА РАВЛЮКА

Зенон і Ольга Савчуки, в пам'ять Покійного, склали 25 дол.
на Патріярший собор в Києві.

Дружина Ольга Равлюк з родиною

Дня 19 березня 2003 р. відійшов у засвіти на 83-му році життя
ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ

бл. п.

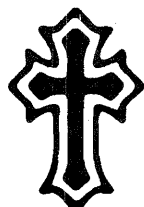
ЯРОСЛАВ ШУМИЛО

член ОУН, в'язень польських та більшовицьких тюрем.
Перейшов пекло Бердичівської тюрми.

Залишив в горю:
жінку – ОКСАНУ
дочку – ЛЮБУ
внуків – ЛЯРИСУ з чоловіком,
– СТЕФАНА.

Вічна Йому пам'ять!

В пам'ять чоловіка вислала 1,000 дол. на сиріт в Україні.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 26-го лютого 2003 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА і БРАТОВА

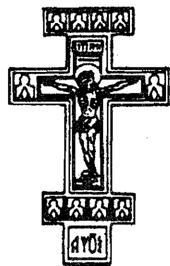
бл. п.

ЯРОСЛАВА (КАНЮКА) СЕНЮТА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1 березня 2003 р. в церкві свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, а відтак на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо.

Залишила у глибокому смутку:
дітей – ОРЕСТА
– АНДРІЯ
– ЛІДУ
невістку – КЄРОЛ
внуків – ДЖАНА
– ДЖАКВЕЛІНУ
брата – РОМАНА з родиною
родину в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з друзями і знайомими, що в неділю 9 березня 2003 р. Б. відійшла від нас по довгій недузі наша найдорожча МАМА і БАБУСЯ

св. п.

ВІКТОРІЯ НОВОТНА

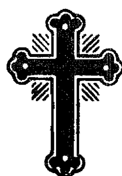
з дому РАКОЧІ/СТАТНИК

нар. 11 травня 1917 р. в Акермані, Басарабія.

ПОХОРОН відбувся 12 березня 2003 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Засмучена родина:
дочка – ОЛЬГА-НАДІЯ ЗУБРИК (з НОВОТНИХ)
син – ВІКТОР НОВОТНИЙ
зять – ЕЛЛ ЗУБРИК
внуки – ПАВЛО і ХРИСТОФОР СКРАБУТИ.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 31 березня 2003 р., на 83-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча
МАТИ, БАБЦЯ і СЕСТРА

бл. п.

АННА ГАРАС

з дому КЕДЮЛИЧ

Ми будемо пам'ятати Покійну за безмежну відданість суспільно-громадській праці, родині і народові.

Вона була довголітньою членкою Головного Уряду УНСоюзу, секретарем 47-го Відділу УНСоюзу, головою Округи УНСоюзу в Лігай Веллі, Пенсильванія, а наприкінці – Почесним членом Головного Уряду УНСоюзу. Вона також була головою ОЖ ОЧСУ у Лігай Веллі, членом Головної управи ОЖ ОЧСУ, була головою Відділу Українського Конгресового Комітету Америки у Лігай Веллі, засновницею і довголітнім членом Союзу Українок у Бетлегемі, Пенсильванія.

ПАРАСТАС відбувся в п'ятницю, 4 квітня 2003 р., від год. 7-ої до 9-ої веч. в похоронному заведенні Pearson Funeral Home при 1901 Linden St., Bethlehem PA.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 5 квітня 2003 р. о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Йосафата у Бетлегем, Па., а відтак на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Покійна залишила у глибокому смутку:
сина – РОМАНА з дружиною КАТЕРИНОЮ і донею МАРІЙКОЮ
дочку – ОКСАНУ з мужем МАТВІЄМ КОЗЯКОМ
сестер – МАРІЮ ХИМИНЕЦЬ з родиною в Кергонксоні
– УЛЯСЮ ПАВЛИШИНЕЦЬ з родиною на Закарпатті
– ОЛЕНУ КЕДЮЛИЧ на Закарпатті
брата – АНДРІЯ КЕДЮЛИЧА з родиною на Закарпатті
та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні.

Вічна пам'ять Покійній!

Нехай гостинна американська земля буде їй легкою, а пісні рідного Закарпаття нехай звучать для неї на небесах.

Родина просить складати пожертви на
Стипендійний Фонд ім. Анни Гарас на адресу:
Self Reliance National Federal Credit Union
35 Main Street
South Bound Brook NJ 08880

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
в глибокому смутку повідомляє широку українську громаду, що в понеділок, 31 березня 2003 р. на 83-му році життя відійшла від нас у вічність

св. п.

АННА ГАРАС

довголітня членка Головного уряду УНСоюзу, вперше вибрана в 1970 р. Від 1968 року вона була секретарем 47-го Відділу УНСоюзу. Також була головою Округи УНСоюзу в Лігай Веллі, Пенсильванія, а наприкінці – Почесним членом Головного Уряду УНСоюзу.

Складаємо щирі співчуття родині і близьким Анни Гарас.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?
Зверніться до
ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА
(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

ОСИП ГАВРИЛЮК
Професійний продавець забезпечення УНС
JOSEPH HAWRYLUK
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
79 Southridge Drive
West Seneca, NY 14224-4442
Tel.: 716 674-5185 • Fax: 716 675-2238

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Професійний продавець забезпечення УНС
EUGENE OSCISLAWSKI
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
tel.: 732 583-4537• fax: 732 583-8344
Matawan 9@optonline.net

ЮРІЙ ЛАЗІРКО
Професійний продавець забезпечення УНС
IOURI LAZIRKO
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
5 Brannon Ct., Clifton, NJ 07013
tel.: 973 881-1291
E-mail: louri_uke@hotmail.com

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки.
Замовляйте новий каталог на 2003 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, NY 10276

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:
- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярійні друки
- весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

16.9 ¢/min
Call UKRAINE
Great domestic rates. Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial. We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 10.9 c/min.
1-800-449-0445
LDPOST
WWW.LDPOST.COM

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983
- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

Fregata TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220
ECONOMY AIRFARES
Львів/Одеса
652 дол.+tax (round trip)
430 дол.+tax (one way)
Київ
547 дол.+tax (round trip)
391 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!
KARPATY
Export-Import
KARPATY TRAVEL
ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ протягом 2-7 днів
НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ
Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?
Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Європи американські доляри
НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!
Запрошення до Канади та США
ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК
Візи до України, Польщі та Росії
Достава тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки
Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді
ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ
ВІДПОЧИНОК на відомих курортах
На всі замовлення Ви отримаєте поквітування від Ваших близьких
Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією
121 Runnymede Road, Toronto, Ontario, Canada M6S 2Y4
Tel. (416) 761-9105 **1-800-265-7189** Fax (416) 761-1662
E-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca